

מורה חדש (אר קלט)
פרימרי: Dr. MAERTON ERNO.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
SCHON DEZSO. — Kiadó: Mitrach
Chadava Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev (v. Schlesinger) 11. Tel. 67877.

UJ KELET
FARTONKIVÜLI NAPILAP

Teheránban csend van, de a politikai feszültség erős

Ma jár le Muszadek miniszterelnök újabb ultimátuma a perzsa parlamenthez

Teherán, (UP). — A perzsa fővárosban tegnap teljes csend uralkodott, de mindenütt érezhető az erős politikai feszültség. Muszadek

miniszterelnök ugylászik teljesen urálja a helyzetet, de még nem tudni, mire készül Ajatulla Kasani, a fanatikus muzulmánok vezére aki továbbra is megakadályozza a parlament üléseit. Ma jár le Muszadek miniszterelnök újabb ultimátuma a parlamenthez, amelyből azt követeli, hogy döntésük közté és a sah között.

A félélvitalos „Eachtiar Emruz” azt jelentette, hogy Szoraja királynő a legközelebbi napokban orvosi kezelésre külföldre utazik. Ismeretes, hogy a véres zavargások akkor robbantak ki, amikor a sah közölte, hogy feleségével együtt elhagyja az országot és hosszabb időre külföldre megy. Politikai körökben azt hiszik, hogy a királynő elutazásának hírével ismét fel akarják izgítani a lakosságot, amely az utóbbi napokban megint Muszadek felé fordította rokon szenvét.

Muszadek miniszterelnök tegnap háromórás megbeszélést tartott Loy Henderson amerikai nagykövettel és megígérte, hogy vasárnapig megadja válaszákat az amerikai javaslatokra az angol-perzsa olajviszály kérdésében.

Sztalin halála minden pillanatban várható

Tegnap este már másodszer súlyos válság állott be a Szovjetunió vezérének állapotában.

Eisenhower kijelentette, hogy Sztalin utódjával is hajlandó találkozni.

Eden hosszasan tárgyalta az amerikai elnökkel és Foster Dulles-szel

Moszkva, (UP). — Az orvosok tegnap este kiadott közleménye „rendkívül súlyosnak” minősítette Sztalin állapotát és arról számolt be, hogy a szív működése gyengéssége fokozódott és a légzési zavarok is súlyosak. A még mindig önkívületi állapotban lévő beteg vérnyomását piócák alkalmazásával csökkentették. További komplikációt okoz a felmerült érlelmeszesedés, amely vérkeringési zavarokat idézhet elő.

Az orvosok jelentése teljes részletességgel írja meg Sztalin állapotát és hozzáfüz, hogy állandóan oxigénlelégezést és a szív működését élénkítő gyógyszereket alkalmaznak nála.

Az orosz sajtó és a rádió tegnap is minden megjegyzés nélkül közölte a Sztalin állapotáról kiadott hivatalos jelentéseket. A Szovjetunió életében minden más esemény a háttérbe szorul és az egész lakosság visszafordított lélegzettel kíséri a marsall viaskodását a haláláig.

A nyilvánosság természetesen semmit sem tudott meg arról, mi játszódik le a Kremben és jórészt megjegyzés nélkül fogadta a hivatalos közleményt, hogy egyelőre Molotov a kormány elnöke, Malenkov pedig a kommunista párt főtitkára. Beria nevét, mint ezelőtt, most sem merik kiejteni.

Kihagyott a szív működés. Az esti órákban kiadott újabb orvosi jelentés szerint tegnap már másodszer súlyos válság állt be Sztalin állapotában és a szív működés

kihagyott, de később valamivel javult az állapota. A jelentés ismét hangsúlyozza, hogy a szovjetvezér állapota válságos.

A Pravda csak Malenkovot említi

A Pravda tegnapi vezércikkében felszólította a Szovjetunió népet, hogy álljanak zárt sorokban „tapasztalt vezetők” mögé. Érdekes, hogy a vezércikk Sztalin és Lenin nevein kívül csak Georgij Malenkovot említi és ebből arra következtetnek, hogy ő lesz Sztalin örököse.

A Pravda megjegyzésétől eltekintve azonban semmi jele sincs annak, hogy történet-e már döntés arról, ki lesz a szovjetbirodalom új vezére. Külföldi diplomaták valószínűnek tartják, hogy nem egy, hanem több ember veszi majd át Sztalin hatását, aki kezében tartotta a hatalmas birodalom uralmának összes szálait.

Az angol orvosok csodálkoznak

London (UP). — Az angol főváros legnevesebb orvosprofesszorai tüzetesen vizsgálják a Sztalin állapotáról és kezeléséről kiadott jelentéseket és egyöntetű véleményük szerint az orvosok csak mesterségesen hosszabbíthatják meg Sztalin agóniáját, de emberi számítás szerint a legkisebb remény sincsen életének megmentésére. Nagy csodálkozást váltott ki, hogy az orosz orvosok piócákat alkalmaznak, mert a Nyugaton már régóta nem használják ezt az elavult módot a vérnyomás csökkentésére.

Eden nagy változásokot tart lehetségesnek

Eden, aki szerdán este érkezett Amerikába, azonnal tárgyalta Foster Dulles külügyminiszterrel és ezután váratlanul a Fehér Háza sietett, ahol a késő esti óra ellenére, hosszabban tárgyalta Eisenhower elnökkel.

Eden tegnapi sajtókonferenciát tartott, amelyen kijelentette, hogy még nem lehet látni Sztalin várható halálának következményeit, de nem kétséges, hogy rendkívül komoly és nagyjelentőségű eseményről van szó. Sztalin világméretben is nagy személyiség volt és elvárosza a politikai porondra nagy befolyással lehet a világ fejlődésére.

Washington (UP). Eisenhower elnök tegnapi sajtókonferenciáján kijelentette, hogy amint hajlandó volt Sztalinnal találkozni, ha ez elősegítene a békét, ugyanúgy kész a Sztalin utódjával való találkozásra és ugyancsak hajlandó felutón elébemeni. Az elnök ezúttal is azt a kikötést fűzte kijelentéséhez, hogy a konferencia megtartása ne álljon ellentétben az amerikai tradíciókkal.

Az elnök közölte továbbá, hogy a kormány vezetőimerei állandóan tanácskoznak arról, milyen kihatásai lehetnek Sztalin betegsége-nek a Kelet és a Nyugat közötti viszállyra. „Bá: a történetünk is Oroszországban, mondotta Eisenhower —

Amerikának továbbra is elszántan kell a békéért dolgoznia.” Az elnök megismételte előző kijelentését, hogy A. merika népének folytatnia kell kísérleteit a világproblémák békés megoldására, tekintet nélkül arra, mi történik Sztalin betegségevel kapcsolatban és milyen személyiségekkel áll majd szemben.

Bedell-Smith tábornok, az Egyesült Államok külügyminiszterének helyettese, aki Amerika moszkvai nagykövete is volt, tegnap a szenátus külügyi bizottságának ülésén bizalmas beszámolót tartott a helyzetről és felkérte a szenátust, hogy azonnal hagyja jóvá Charles Bohlen moszkvai nagykövet kinevezését.

Hétfőn terjeszti be Eskol pénzügyminiszter a 216 millió fölötti új költségvetést

A bevételi tételeket a Kneszet sommásan fogja megszavazni még április elseje előtt. A kiadási tételek felett szakaszonkénti tárgyalás lesz.

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). — A Kneszet hétfői ülésén Lévi Eskol pénzügyminiszter be fogja terjeszteni az 1953-54. évi költségvetést, amelynek tervezetét tegnap szétosztották a képviselők között. A költségvetési javaslat 216 millió 333 ezer font kiadására kér felhatalmazást a Kneszettől. Ez az összeg 43 millió fonttal mulja felül az 1952-1953. évi költségvetést, amely 173 millió 100 ezer fontot tett ki.

A hadügyi kiadások költségvetése

Ebben az évben is foglalkoztatni fogja a Kneszetet a „különleges költségvetés” felhasználási módjának kérdése, amely a múltévi büdzsé tárgyalásán is sok vitára adott alkalmat. Az új költségvetés kiadási oldalán a „különleges költségvetés” 25 millió fontot tesz ki és a beterjesztett törvényjavaslat szerint a pénzügyi bizottságnak lesz felhatalmazása annak az eldöntésére, hogy ezt az összeget milyen formában használja fel a hadügyi költségvetés kiegészítésére és más különleges kiadásokra.

Ami nem szerepel a költségvetésben

A rendes hadügyi költségvetésben kívül, amely az új költségvetésben 42 millióval szerepel (a múlt költségvetésben 45 millió volt), a

pénzügyi bizottság döntése alapján hadügyi célokra használják fel a rendkívüli költségvetés egy részét is, de ezt az összeget biztonsági okokból nem hozzák nyilvánosságra. A hadügyi költségvetés egyéb tételei sem szerepelnek a most nyilvánosságra hozott előirányzatban, mert ugyanily okokból a hadügyi kiadások részletezését nem a Kneszet plénuma, hanem a pénzügyi bizottság hagyja jóvá.

Változtatni lehet az egyes tételeken. A törvényjavaslat felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a pénzügyi bizottság hozzájárulásával bármely kiadási tételen belül változtasson az összegeken és egyazon tárca előirányzatán belül is változtathasson eszközölhessen. A felhatalmazás nem vonatkozik a Kneszet és az állami főszámvévszék büdzséjére.

Bevételek:

A költségvetés a következő bevételi tételeken alapul (a zárjelben köztölt számok a múltévi költségvetés tételeit tartalmazzák):

- 1. Rendes bevételek — 158.750.000 (135.936.000).
2. Különleges bevételek — 30.750.000 (13.383.000).
3. A közlekedési és a postaiügyi minisztériumok szolgáltatásainak bevételei — 26.840.000 (23.768.000).
A rendes bevételek részletezése:
Jövedelmi adó 65.000.000 (47.000.000).
Vám — 23.000.000 (19.000.000).
Üzemanyag — 20.000.000 (11.000.000).
Jövedék (dohány, szesz, gyufa, stb.) — 20.000.000 (21.000.000).
Fényüzési és forgalmi adó — 15.100.000 (21.000.000).
Ingatlanadó — (városi és falusi) 2.750.000 (2.750.000).
Omkánybélyeg — 2.400.000 (2.000.000).
Engedélyek illetékei — 3.600.000 (3.500.000).
Állami közszolgáltatások (telekkönyv, bíróság, stb.) illetékei — 4.750.000 (5.750.000).
Telek-értéknövekedési adó — 750.000 (2.000.000).
Hagyatéki illeték — 400.000 (300.000).
Különbözők — 500.000 (500.000).

A különleges bevételek részletezése:

A költségvetésnek ez a tétele magában foglalja azokat a municipális jellegű adókat és illetményeket, amelyek az állami adóhivatalkok hajtának be és amelyeket a kormány különböző formákban visszajuttat a municipális hatóságokhoz. Ugyancsak ebben a tételben szerepelnek az állam által municipális hatóságoknak és más intézményeknek nyújtott kölcsönök visszafizetéséből és kamatjából járó bevételek.

Uj közoktatásiügyi adó készüli

Feltűnést keltő a költségvetés ezen részének egyik tétele, ami új közoktatási adó kivetésének közeli lehetőségét jelzi. A rendkívüli bevételek tétele közül az állami kinlevőségek behajtásából és kamataiból 19 millió fontot irányoz elő, míg a közoktatási adóból 4 és fél millió fontot, az országfejlesztési befektetések visszafizetéséből 2 és félmillió font bevételek számt.

(Folytatás a 8. oldalán)

Sztalin halalos betegsége miatt

Eihalasztották a zsidó világkongresszust

A Szochnut vezetősége tegnap hivatalos közleményben jelentette be az eihalasztást.

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától). — A Szochnut vezetősége tegnap hivatalos közleményt adott ki, amelyben bejelenti, hogy a március 10-ikére Zürichben „Eocásd el népem” jelszó alatt összehívott konferenciát néhány héttel eihalasztják. Ugyanezt a közleményt

Londonban is közzétették. „A Sztalin marsall halalos betegsége következtében beállított helyzetre való tekintettel — hangzik a nyilatkozat — a Szochnut vezetőség úgy határozott, hogy néhány héttel eihalasztja a „sálách el ami” zsidó kongresszus megtartásának időpontját. A kongresszus megrendezésének pontos idejét a közeljövőben fogjuk megállapítani.”

Tudósítónak értesülései szerint a Szochnut vezetőségének tagjai között az a nézet uralkodik, hogy a kongresszust nem lehet április előtt megtartani. Mint tegnap jelentettük, Simson Junitsman, a Chéruv világmozgalom nevében a kongresszus eihalasztását kérte és ugyanilyen érteimű kéreés érkezett a Szochnut vezetéséhez az Agudát Jiszráél végrehajtó bizottságának nevyorki világközpontjától is. Az eihalasztást néhány olyan szervezet is kérte, amely bejelentette a kongresszuson való részvételt. Az eihalasztás iránti kérel

meket az izráeli sajtó egyrésze is erőlyesen támogatja, főleg abból a megfontolásból, hogy a jelenlegi világhelyzetben a kongresszus felhívásait senki sem hallgatná meg komolyan, mert a nemzetközi politika sorsdöntő fordulat előtt állhat, ami minden másról elvonja a nagyhatalmak, de az emberiség közvéleményének figyelmét is. Ezeket a szempontokat figyelembevéve „határozott a Szochnut úgy, hogy eihalasztja a kongresszust, amíg a Szovjetunióban is tisztázódik az uralmi helyzet és eloszlik a jelenlegi politikai bizonytalanság.

Elrekvirálták az orosz egyház abu-kabiri házát

A kormány tegnap elrekvirálta a telavivi Abu Kabir városrészen lévő orosz egyházi épületet, amelyben a szovjetkövettség tagjainak családjai laktak, mielőtt elhagyták az országot. Az épületet, amely azóta üresen állt, a hadügyminisztériumnak adják át. A rekquirálás nem vonatkozik az ingatlan mellett lévő orosz-orthodox templomra. Az épület az Izráelben működő orosz egyházi köldőség tulajdona.

Nem jön ki? a fizetéséből?
Vásároljon részletre
(Álef-Álef) utján
Tel-Aviv, POB 4613.

Királyok itala
Italok királya
ELIAZ
likör •• konyak •• bor

„ELIT”
SZÁLLODA-PENZIO,
NATANJA
SZEZONJÁT
hagyományos szedrel,
crev pítzáchkor
NYITJA MEG
Teljes komfort, szép kert,
autó áll rendelkezésre.
HIRES,
KÖSER KONYHA
Előjegyzés:
NATANJA, P. O. B. 273.
Telefon: 140.
K723

LEITNER PNINA POLLÁK JOSZÉF
Tel-Aviv (Nyirtass) Tel-Aviv (Budapest)
kedden, március 10-én délután 5.30 órakor tartják
esküvőjüket az Ora-teremben, Nachlat Benjamin u.
5. sz., amelyre ezúton hívják meg barátaikat és
ismerőseiket.
Hírognyóim: Pollák-Leitner, Nachlat Benjamin 15.
KOHEN CHANA (Ida) SINGER PINKÁSZ (Árpád)
Chadava (Budapest) Nevatim (Balatonendred)
JEGYESEK. K730

-SPORT-

A holnapi labdarúgó bajnoki forduló legizgalmasabb játéka a petach-tikvai „házi verseny” lesz a helybeli Hápoél és Makkabi csapatai között. A Hápoél főlényes győzelme az elmúlt héten arra mutat, hogy a csapat máris jó formában van és 4 gólya bizonyítja, hogy megtalálta a góllövő cipőjét is. A petach-tikvai Makkabi viszont kikapott szombaton, de ellenfele a bajnokcsapat volt. Veresége ellenére a petach tikvai együttes jó futballt játszott és nem a gyengesége okozta vereségét. A mérkőzés eldöntéséhez közeli eredményt fog hozni, a Makkabi kisarányú győzelme valószínű.

Nehéz mérkőzés lesz a Kfar-szabai Hápoélnak a rá-mát-gáni Hápoél ellen, amely meglepetésszerű vereséget mért az elmúlt héten a jóképességű telavivi Bétarra. Papírforma szerint holnap is nyernie kell. Ugyancsak bizonyosnak látszik a telavivi Makkabi két pontja a Betár ellen.

Erdeklődés kíséri a Hápoél Balfuria holnapi játékát is, mert a bajnokság során most kerül szembe először a múltévi tabella vezetőcsapatának egyikével, a telavivi Hápoéllal. A Balfuria legutóbbi mérkőzésén a Kfar-szabai Hápoélt megverte ugyan, de tudása talán még nem elég érett arra, hogy rutinos telavivi ellenfelét is megadára kényszerítse. A többi mérkőzés egyenúlyozottabbnak látszik.

A holnapi bajnoki forduló mérkőzéseit (elől a pályaválasztó egyesületek) a következők:

Hápoél Kfar Szabá — Hápoél Rámát Gán.

Hápoél Haifa — Makkabi Haifa.

Makkabi Petach Tikva — Hápoél Petach Tikva.

Bétár Tel Aviv — Makkabi Tel Aviv.

Hápoél Tel Aviv — Hápoél Balfuria.

Makkabi Natanja — Makkabi Rechovot.

A Makkabi sportközpont országos kosárlabda bajnokságának első osztályában ma este 7 órakor Jeruzsálemben játszák az ottani Makkabi a telavivi Makkabi Hácáfonnal, holnap 15 órakor Halván a helyi csapat látja vendégül a Makkabi Jaffa játékosait és d. e. 11 órakor a telavivi Brit Makkabi-Atid játszik a Makkabi Hákoeháv-Drom együttesével.

Ugyancsak folytatják a Hápoél sportközpont kosárlabda és röplabda bajnoki mérkőzéseit is.

Rechovotban holnap reggel 9-kor kezdődik a Makkabi Jehuda sporttelepén a Makkabi országos atlétikai versenye, amelyen mindkét nembeli felnőttek és ifjúságiak részére rendeznek versenyszámokat.

Az ökölvívók közönsége érdekes látványhoz jut Natanján, ahol ma este mérkőznek egymással a telavivi Bétár és a natanjai Makkabi ökölvívói.

A holnapi sportesemények között még megemlítjük a Karmel futóversenyt, amely Haifa utcáin kerül lebonyolításra.

HABIMAH MUSORA:

Tel-Aviv, március 7., szombat este
A HERCEG TÖRTÉNETE

GYAKORLOTT K718
varrónöket és kézilányokat
keres azonnalra
elsősorú női ruhaszalón
„RACHEL”
Tel-Aviv, Hajarden-u. 9.

UJ KELET 1953 III 6

Riadó a Hisztadrutban a vagyonadó-javaslat miatt

Czizling képviselő szerint a Kneszet pénzügyi bizottságában a hisztadruti szektor ellen hangolták a törvény rendelkezéseit

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Hisztadrut ügyvezetője vasárnap fog tárgyalni a vagyonadó törvényjavaslattal kapcsolatosan a Hisztadrutot érintő kérdéseket, amelyekre J. Guri, a Kneszet pénzügyi bizottságának elnöke és A. Czizling (Mápm) képviselő hívták fel a Hisztadrut figyelmét.

Czizling kimerítő memorandumot juttatott el tegnap az ügyvezetés tagjaihoz és Namir főtitkárhoz, melyben azt állítja, hogy a pénzügyi bizottságban a magán-szektornak sikerült a törvényjavaslat intencióit a maga javára és a hisztadruti szektor rovására hangolni. Ez a memorandum, amelyet a képviselő megküldött az összes hisztadruti gazdasági vállalatoknak is, kerül vasárnap tárgyalásra.

Fontos értesítés

a Mártirok Erdejé elültetésével kapcsolatban

Az egész ország területéről számos megkeresés érkezett a H. O. H. országos központjához, hogy a magyar-zsidó mártirok erdejé elültetésével kapcsolatos nagy fajegyzési-napot nem március 19-én, hanem március 18-án tartsuk meg az egész ország területén, hogy így az önkéntes munkatár-

1953 március 18-án az ország magyar-zsidó útleiben, gyűjtőállomásokon és önkéntes munkatársaink útján jegyezhet emlékfákat, a másnap, március 19-én elültetésre kerülő magyar Mártirok Erdejében.

A jeruzsálemi hegyekben tartandó nagy Azkárára az ország minden pontjáról indítunk, kellő számú jelentkezés esetén külön autóbusszokat. Jelentkezés legkésőbb március 10-ig az alábbi jelentkezési pontokon.

Az akció sikeres lebonyolításához az ország egész területén még többszáz önkéntes munkatársra van szükségünk, akiktől kétorai önkéntes munkát kérünk.

Megjelent Abádi Ervin illusztrált riportregénye

Etmol (Tegnap) címmel most jelent meg Abádi Ervinnek, a kiváló festőművésznek album kiviteli illusztrált riportregénye. A művész ebben a könyvében szóban és rajzban — hatvan riport és hatvan rajz — bemutatja egy magyarországi zsidó fiatalember tiz „mozgalmas” esztendőjét. Ez az időszak magában foglalja a munkatábor, Ukrajnát, a deportáló vonatot, a háború utáni Budapestet, „az új szocialista valóságot” és az igazi szabadságot: az aliját.

A pompás kiállítású könyvet, melynek érdembeli méltatására még vissza fogunk térni, a telavivi Ktávim könyvtadóvállalat hozta ki a legfinomabb papíron. A könyv ára 3.200 font és kapható minden könyvkereskedésben.

Svéd crif

jó karban (2 szoba, konyha, mellékhelyiségek) alkalmi áron

ELADÓ.

Kol-Bo Cohen, Pádesz-Katz, vagy Grünhut, Givat Smuel. K755

Feherneműszabást

(férfi, női és gyermek) könnyű módszerrel

TANITOK.

Bővebbet minden nap 3-5 között: Jeruzsálem, Hotel Hagelberg, Tel.: 22-41. K742

Eladó 3 szobás

összkomfortos örökklakás Jeruzsálemben, alkalmi áron. Csak vallásos érdeklődők irjanak: POB. 828, Jeruzsálem, címre. K743

A. KOHN & LUBARSKY

Haifa, Herzl-u. 26 Tel. 4546

vesz és elad képet, antikvitást, bútort, szőnyeget, zongorát, porcelánt, kristályt, ezüstöt, ékszert, finom asztal- és ágyneműt, stb.

Készpénzt

ad azonnal

LOMBARD HÁMERKÁZ,

51. HAIFA, 51. I. em

minden értéktárgyra.

Az autóbustársaságok minden eszközzel kikényszerítik a viteldijak emelését

Viharos tárgyalások a Dan és Esed képviselői, valamint a Hisztadrut között. Tel-Avivban a „Dan” sok kocsit kivont a forgalomból, hogy fokozza a közönség elégtelenségét

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — A Hisztadrut és a közlekedési kooperatívák, a telavivi Dan és az Esed között tegnap rendkívül viharos tárgyalások folytak a vállalatok által követelt viteldijemeléssel kapcsolatban.

A közlekedési kooperatívák ujjonnan megismételték fenyegetésüket, hogy amennyiben nem emelik a viteldijakat, általános sztrájkot fognak proklamálni.

Erre a Hisztadrut képviselői, M. Goren, B. Lin és Z. On kijelentették, hogy a Hisztadrut csakis pontos kalkulációk alapján és csak azokban a vonalakon fog hozzájárulni a viteldijemeléshöz, amelyen a közönség kényelmét szolgáló változtatásokat végrehajtották.

A kooperatívák azzal vádolják a Hisztadrutot, hogy nem nyújt nekik védelmet a közlekedési minisztérium törekvései ellen, amely újra le akarja szállítani a sofförök fizetését.

Raziel közlekedési alampitkár közölte ugyanis az Eseddal és a Dánal, hogy csak az esetben jöhet számításba a viteldijak emelése, ha a kooperatíva-tagok fizetését is a régebben alkalmazott bérszofförök fizetésének szintjére szállítják le.

A pénzügyminisztérium legújabb határozata után, amely szerint a benzín literjét 20 prutával emelik, nem tudni, hogy a közlekedési minisztérium nem fog-e mégis hozzájárulni a viteldijemeléshöz, minden különösebb feltétel nélkül.

-RÁDIÓ-

PÉNTEK

6.30: Máj tovu, 6.35: torna, 6.45: zenélő óra, - 7: hírek, 7.15: hanglemek, 7.59: hírosszefoglalás, - 10.30: szórakoztató zene, 11: hanglemek, 12: a kórházak műsora, 12.30: balett-zene, 13.30: hírek, - 13.48: József Golland (tenor) hanglemezei, - 15: Kábbálát sábbát cházandalokkal, 17: klasszikus zene, 18.15: hírek, - 19: zenei gyöngyszemek, 19.10: könnyű zene, 20: héber dalok, 20.30: hírek, 21: péntekesti hangverseny, 22: belföldi dalok, 23: hírosszefoglalás.

Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, - 16: Paul Ben-Chaim zeneművei, - 19.30: jiddis adás, 20: román adás, 20.15: magyar adás, - 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója: 18.35: Verdi „Aida” c. operájának I. felvonása, 19.50: péntekesti hangverseny, 21: tánclemek.

SZOMBAT

7.30: Adon olán: és hanglemek, 8.30: hírek, 8.40: belföldi dalok, - 9: Romeo és Julia háromféle zenei megfogalmazásban, 10: zenei találós verseny, 11: klasszikus zene, 12.30: héber dalok, - 13.30: hírek, 13.48: cházandalok, 16: könnyű zene, - 16.40: Mozart „Cosi fan Tutte” c. operájának I. felvonása, 18.15: hírek, 19: Hámavdil, 19.03: zenei gyöngyszemek, 19.25: hanglemek, - 20.24: Tenách-részletek (Jechezkél 29-30), 20.30: hírek, 20.40: sporthirek, - 21: Meláv málka műsor cházandalokkal, 21.30: népdalok, 22: tánclemek, - 23: hírosszefoglalás.

Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.40: klasszikusok előtti zene, 17.30: hanglemek, - 19.3: jiddis adás, 20: román adás, - 20.15: magyar adás, 22.15: angol hírek.

A hadsereg rádiója: 18.50: népdalok, - 19: tarka zene, 19.35: zenei egyveleg, 20.45: tánclemek.

A telavivi városházán tegnap olyan hírek terjedtek el, hogy

az autóbustársaságok az utóbbi két napban meg-növekedett „tor”-okat a Dan „passzív ellenállása” váltotta ki,

amely hivatalosan nem lépett ugyan sztrájkba, de sok kocsit kivont a forgalomból, hogy a közönség zúgolódása révén fokozza a nyomást az illetékesekre a viteldijak emelése érdekében.

teldijak emelése érdekében.

Raziel közlekedési alampitkár tegnap Jeruzsálemben sajtófogadáson kijelentette, hogy a Dán vezetősége hajlandó társulni Tel Aviv városi tanácsával. Nem döntöttek még arról, hogy az Esedbe milyen közintézmény fog betársulni. A minisztérium ragaszkodik ahhoz, hogy a közlekedési szövetkezetek tőkéjében 51 százalékal köztérmények vegyenek részt.

Pénzkölcsönt ad értéktárgyra

Louvre - Lombard HAIFA SHAPIRA 13

GÖZMOSÓDANKBA HOZZA RUHÁJÁT!

180 prutáért mossuk, főzzük kilóját.
BARBOUR GÖZMOSÓDA, HAIFA, ACHUZA.
Autóbusz-garázs mellett. K436

PÉNZT

Aranyért, ezüstért és ékszerért Lombard-House-Hadar HAIFA. Herzl 16
Technikum-épületomb.

OCCASION „ARTA” WALLERSTEIN

HAIFA, MENACHEM-U. 3.

Antiktárgyak, arany, ezüst, briliáns, porcelán, képek
TÁRGYAKRA ELŐLEGET FOLYÓSÍT
VETEL ELADÁS

SZÖNYEG-MOSÁST, JAVITÁST, PORTALANITÁST SZAKASZERŰEN VÉGZEK.

Mandl, HAIFA, HOSPITAL 6 sz. Egged mellett.
Levelezőlap-hívásra házhoz jövök

Lakások - Házak - Telkek a Kiriákban

csak Erbstein es Feldmann ingatlan-ügynökségnél
KIRJAT-BIALIK, Kvis AKKÓ 27.

ORTOPÉD - MÜHELY
C. FREUDMANN, Haifa,
Herzl-u. 32. — „Orah”-val szemben. — Telefon 2803.
Sérvkötők mérték után es készen, rugóval, vagy anélkül. Betétek gipszenyomat után. 8.30-1. 3-6-ig.

Beszéljenek a kepek

amikor Ön külföldi rokonainak és barátainak ír. Saját felvételei jobb benyomást keltenek és többet érnek, mint a hosszú levelek. Fényképezőgépek és betanítás

Photo-Brenner
31 HECHALUTZ ST.
CORNER SHAPIRO ST.
TEL. 4137 HAIFA

570 IZLETES PRUTA STANDARD MENU

TALPIOT ETTEREMBEN Haifa, Herzl-u. 61.

Haifai mozik műsora:

HADAR (tel. 2509): JECHESZKEL MÉZESHETE (2. hét) Az első jiddis revüfilm.

EN-DOR, (tel. 3421). Szombat, vasárnap, hétfő: SPY HUNT — Marta Toren, Howard Duff
Kedd, szerda, csütörtök: FIXED BAYONETS
Richard Basekari, Gene Evans

ACMON, (tel. 3003): FABIOLA SZERELMEI (2. hét)

ARMON, (tel. 4848): DITTE, CHILD OF MAN (Izraeli bemutató.) Nexó közismert regénye nyomán. Szombaton 2 előadás: 6.30, és 8.45-kor. Hétköznapokon 3.30, 6.30 és 8.45-kor

GAL-OR. Estéknél: AZ EMLEKEZÉS DALA (3. hét) Paul Muni. — Nappal: AZ ELVESZETT EMBEREK SZIGETE — Brodrick Crawford

AMFITEATRUM, (tel. 4018): THE WORLD IN HIS ARMS (színes, 2. hét). Gregory Peck, Ann Blyth

ORAH, (tel. 4017): SO LONG AT THE FAIR (Izraeli bemutató.) Jean Simons, Dirk Bogardó

ORION: FRANCIS GOES TO THE RACES
Donald O'Connor Piper Laurie

JÓL CSAK AZ

ELDORADO

-ban

SZÓRAKOZHAT

UJ MŰSOR

Kellemes meglepetések,

Polgári árak

Uj vezetőség

ROSITA ZAROU

énekes

SZUKENIK PROFESSZOR

- a zsidó mult nagy feltárója

Írta: Dr. FEUERSTEIN EMIL

A napokban elhunyt a héber egyetem kiváló archeológusa, Eliezer Lipa Szukénik professzor. Senki nem tette többet Izrael multjának feltárásiáért mint ő és kevés feltárási tudós munkásságára figyelt úgy fel az egész világ, mint őra. Hatvan éves születésnapját világszenzációnak ünnepelte meg, a Holttenger környékének egyik barlangjában felfedezett bibliai kézirat megfetesítésével és tudományos kiadásával.

Bialisztokban született 1889-ben, néhány évvel az első Bilu-alijja után. Apja szegény iparos volt, aki azonban fiait mégis elsőrendű iskolákban nevelte. Elvégezte a tanítóképzőt, 1912-ben alijázott és mivel a régi alijázottak elvégzése után a dominikusok bibliai szeminariumát Jeruzsálemben. Teleszítva magát minden, ami Erec Izrael multjához tartozott. Héber archeológiáról álmodik, arról, hogy kivége ezt a tudományt a keresztény tudósok kezéből, akik külföldön művelik az archeológiát és meghamisítják népünk első multját. Meddig fog tartani az a lehetetlen helyzet, hogy nyelvben, szellemben idegenek foglalkozzanak a mi multunk feltárásiával? Eléinte tanítással volt kénytelen kényerrel keresni és bár feljebb szállt a „nép napszámosai”-nak ranglétráján, mégsem elégitette ki. Ásni akart, ehhez azonban nem volt elég képzettsége. Ezért Berlinbe utazott, ahol nagy kerestény archeológusok tanítványa volt, aztán elment Philadelphiába, ahol a híres Dropsie-collegeben doktori diplomát szerzett és elért első célját: a Héber Egyetemen kezdett régiségtant előadni.

Egy valóban megtörtént anekdóta mindennél jobban jellemzi Szukéniket. 1928-ban egy nyári este késő óráiban tudomására jutott, hogy Bét Alfában egy óségi templom maradványait fedezték fel. Szukénik azonnal telefonon érintkezése lépett a főkörmányzóval, Lord Plumerrrel, mert biztosítani akarta a Héber Egyetemnek az ásati jogot. Az öreg lord, aki nagyothallott sehogysem értette, mi az a halaszthatatlanul fontos ügy, amellyel éjjel körül zavarni merik. Szukénik azonban nem engedett, még az éjjel kihallgatást kért. Amikor az öreg főkörmányzó fogadta és hallotta, hogy miről van szó, csodálkozva jegyezte meg:

— Az a bétalfai templom kétezer évig várt, nem várhatott volna még legalább reggelig?

Szukénik más véleményen volt.

Valóságos tiz körmével bírta Erec Jiszráél földjét. Egy alkalommal a jeruzsálemi St. Paul utcában végzett ásásokat az olasz templom alapzata körül, amikor óségi, nagyformátumu kövekre bukkant, melyek nyomában egyrészt Dávid tornyát, másrészt a sóchemi kapuig ért. Szukénik megállapította, hogy ez nem más, mint az a fal, melyet Agrippa kezdett építeni Jeruzsálem megerősítésére. Ez a tény semmit sem mond a laikusnak, a tudósok azonban meg voltak rökönnyödvé: ha ez az ugynevezett „harmadik fal” akkor megrendül a keresztény vallás egyik alapvető tétele, kiderül ugyanis, hogy a Szent Sír nem a Szent Sír, az nem az Óvárosban kívül, hanem az Óvárosban van. A világlapok hamarosan tudomást szereztek Szukénik korszakalkotó felfedezéséről, tudósokat küldtek ki a helyszínre és kezdtek döngölni a katolikus egyház egyik oszlopát. A Vatikán persze azonnal beleavatkozott a dologba, nyomást gyakorolt az angol mandátum kormányra, amely egészen egyszerűen betiltotta az ásásokat.

Asótt és tanított, fiatal izraeli archeológusok egész sorát nevelte, akiknek élén fia, Jigal Jadin, volt vezérkari főnök áll. A mult és jelen egybefolyt. Az izraeli szabadságharc idején fedezte fel professzor Szukénik rejtélyes körülmények között a jerichói megállítást, melyeket máig is titok homálya övez. Egészen biztos, hogy a professzor hagyatékában nem egy szenzáció van elrejtve, melyet hős fia, akit a régészeti terén örökösének nevelt, fog alkalomadtán nyilvánosságra hozni.

Annak idején még az angolok az országban voltak. Szukénik élete veszélyeztetésével mentette ki arab zsaroló parasztok, UNO-megfigyelők és különféle szerzetesek kezéből a felbecsülhetetlen értékű megállítást. Jeruzsálemben élet halálharc folyt, a tanár pedig szobája csöndjében elszárgult tekercsek titkainak megfetesítésével foglalkozott. Jeruzsálem körül volt zárva, kenyér és vízhiány uralkodott, áltatószerek nélkül voltak kénytelenek operálni, a professzor egyszerű csak megjelent a Szochnut egy sajtókonferenciáján, magával hozta az elszárgult tekercs egy részét, elmondotta, hogy világszenzáció van a birtokában, a Biblia legrégebbi kézírata. Az újságírók segítségét kérte ahhoz, hogy a megállítást megfetesített szövege napvilágot lásson. Ugy néztek rá, mint az örültre. Vajjon azért küldték a világlapok tudósítóit a messzi Jeruzsálembe, hogy kétezer év előtti szenzációkat bányásszanak ki, vagy pedig azért, hogy az élet-halálharcról aktuális beszámolót sürgönyözzenek?

Két év múlva a megállítást mégis igazi világszenzációvá váltak. Szukénik kiállította őket Rómában, New Yorkban és Londonban.

Miben áll tulajdonképpen a jerichói megállítást jelentősége?

1947 nyarán beduin pásztortok a Holttenger és Jericho közti területen egy nagyobb barlangban hét óhéber megállítást találtak, melyek közül Szukénik professzor leleményessége és odaadása hármát megszerzett a héber egyetemnek, négy pedig titokzatos uton az Óvárosban keresztül Amerikába került. Az egyik megállítást Szukénik megállapítása szerint a világ legrégebbi Jezsajás-szövege, mely nem kevesebb mint ezer évvel régebb, minden eddigi ismert Jezsajás-kéziratnál. A kézirat a második templom idejéből származik és kb. száz évvel a keresztény idoszámítás előtt íródott. Amikor professor Ceitlin, a híres amerikai tudós azt merre hangoztatni, hogy a kézirat sokkal újabb keletű és talán a középkorból származik, Szukénik érdekes módszerekhez folyamodott a megállításkorának megállapítására. Levágott egy darabot abból a szövetből, melybe a megállítást voltak csavarva és beküldte azt a csikagói „Newclar” rádium-intézetnek, mely bármilyen anyag rádióaktivitásból meg tudja állapítani annak korát. Az évszázadok folyamán ugyanis az anyagokban bizonyos atombomlás keletkezik és az által egészen parányi mennyiségű rádióaktivitás szabadul fel. Szukénik nem közölte a rádium-intézetnek, hogy honnan származik a vizsgálatra beküldött szövetdarab. Az intézet mégis egész csodálatos módon megállapította, hogy a szövetdarab kb. 1991 éves, vagyis a szövet, amelybe a megállítást csavarták negyven évvel a mi idoszámításunk előtt készült. Mivel egy-kétszáz évet könnyen tévedni lehet ilyen jellegű vizsgálatnál, kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy igenis Szukéniknek volt igaza és ő fedezte fel a világ legrégebbi Bibliakéziratát, melynek tudományos jelentősége felbecsülhetetlen.

Van-e ma a zsidóknak helyük a szocialista forradalomban?

— ELSŐ CIKK —

Írta: BARZILAY ISTVÁN

Ha valakinek sosem voltak is kétségei afelől, hogy van-e helyük a zsidóknak a szocialista forradalom jelen legi korszakában, a prágai pernek természetesen fel kellett vetnie benne ezt a kérdést. Ha pedig az ember tudatának a mélyére engedni a prágai perből adódó megdöbbentő következtetéseket, akkor rá kell jönnie, hogy minden áldozat hiábavaló volt, a zsidó szemléiségnek a forradalomhoz való vonzódása nem talál viszonzásra: elérkeztünk a szocialista forradalomnak ahhoz a korszakához, amikor a gazdanépek maguk akarják megépíteni a maguk szocialista társadalmát. Azokra a zsidókra sincs már szükségük, akik eddig a leg szorgalmasabban hordták a köveket a forradalom építéséhez. Nincs szükség a zsidókra, „a társadalom élesztőire”, akik a maguk nyugtalan és gyökértelen galúti életükből fakadó eszmevilágukat beoltották a gazdanépek haladottabb és felvilágosultabb rétegeibe. Most már nem lehet még vitaköznöni sem föltételezni, hogy a zsidó Marx legkiválóbb tanítványai, a nemzsidó Engels, Lenin és Sztálin voltak, nempedig a zsidó Trocki, Bucharin, vagy Anna Pauker. A szocializmus ideológiai megépítői majdnem valamennyien zsidók voltak; tényleges megvalósítói között azonban a számuk évről-évre csökken és most vagyunk szemtanúi annak a folyamatnak, amikor elhullanak azok is, akik a második világháború vérgőzében összetört középeurópai államokat előbb talpraállították, majd a szocialista termelés vágányára esegítették.

Az októberi forradalom diadala óta 36 év telt el és azóta mélyreható változások következtek be a kelet-európai zsidóság életében. A második világháború elpusztította a kelet-európai zsidó tömegeket. A hitlerista rémuralom, amely a zsidóságnak nagy tömegeit a cionizmus felé terelte, más irányban is hatott a zsidó népre: a megsemmisítő táborokra épült rendszerrel szemben ideállt tette számára azt a világot, amely a zsidóknak teljes egyenjogúságot és békés építést ígért. Az európai antiszemitizmus és a háború zűrzavara egy időre feledtette azokat a harcokat, amely a nemzeti létre törekvő zsidóság és kommunisták között évtizedeken keresztül folyt, mert a Szovjetunió, mint megmentő jelenkezett, aki felszabadította a hitlerizmus rémuralma alól azokat a zsidókat, akiknek sikerült életben maradniok.

Holott a pozitív zsidóság, röviden a cionizmus és a kommunizmus közötti harc

nem újkeletű és nem a prágai perrel, nem is a moszkvai vérváddal, sempedig a diplomáciai kapcsolatok megszakításával kezdődik. Már a zsidó Marxnál kezdődött, akinek egyik fiataalkorú műve, a „Die Judenfrage” a zsidókérdés taglalásánál már elézött 120 évvel jutott arra a nihilista konkluzióra, hogy a zsidóság nem nép és nem is képes önálló társadalmi réteget képezni. Marx azt állapította meg, hogy a zsidóság nem egyéb, mint a társadalomnak egy különleges csoportja, szektája, amely a feudális, majd a polgári gazdasági rendszerben a közvetítő szerepét töltötte be. Közvetített a paraszt és a földesúr között, később pedig elfoglalta helyét a gyáripari tőke és a munkásság között; uszorás, kereskedő, bankár és nagyvállalkozások finanszírozója.

A marx megállapítás szerint a zsidóság tehát nem nép és nincs helye az építő köztök, még a kapitalista termelők között sem. Embersoport csupán, mely bizonyos társadalmi funkciót tölt be. Marx nem jutott el ebben a kis tanulmányban ennek a megállapításhoz végző konkluziójára és nem tette fel a kérdést, mi legyen tehát ennek a különleges emberretegnek a sorsa, ha bekövetkezik a katalizma, a társadalom át alakul és a közvetítés nem lesz többé szükség.

A kérdést mások tették fel s a feleletet is más találta meg rá. Először is a zsidó ifjúságnak az az avangárdja találta meg, amely a 20-ik század elején szocialista gondolkodással és esz-közzel nyúlt a zsidókérdéshez. Borochoy és társai, köztük Jicchák Ben-Cvi, Izrael mai elnöke, megteremtették a szocialista-cionista ideológiát, amely a Marx által megállapított diagnózisra megtalálta a terápiát: át kell terelni a zsidó népet. A kétesértékű közvetítő szerepet betöltő emberreteget, amely galúti életében akaratlanul kényszerült bele ebbe a sok rokonszenven fel sem keltett funkcióba, vissza kell vezetni az őstermeléshez. Másutt pedig ez nem valósítható meg, mint Palesztinában, amelyhez ezt a réteget kétezer év fűzi a vallásban megörzött ragaszkodás.

Borochoy elmélete, mint mondtuk, csak egy fiatalokból álló avangárdában keltett visszhangot és sokáig tartott, amíg nagy tömegeket toborzott maga köré. Nem az akkori forradalmi szocializmus volt a voltaképpen ellenfele, ha-

nem azok a zsidó tömegek, amelyek inkább hittek a forradalmi szocializmus ideológiájának, mint a szocialista-cionistáknak. Az avangárd hangja nem tudta túlharogni az asszimiláló, vagy zsidó tömegeket, amelyek a szocializmusba való beolvadás himnuszát énekeltek. A Bund, a jiddis szocialista munkáspárt még 1937-ben is többségbe került a varsói hitközségi választásokon az egyesült cionista fronttal szemben. Holott akkor már évtizedes cionista munka folyt, Hitler uralma egyre véresebben közeledett a zsidók fizikai elpusztítása felé, Palesztinában már virágozó jisivu élt és fejlődött és kegyetlen harcban állt az arab nacionalisták bandáival.

Hogyan is fogadta volna be a cionista ideológiát az a zsidó tömeg, amelynek a forradalmi szocializmusnak, majd a kommunizmusnak teljes beolvadást ígérték? Az asszimiláció lélektanának mindig egyik jellegzetes ismérve volt, hogy nem hitt a zsidó nép fennmaradásában és csábította a gazdanépek befogadási készségére. Így volt ez mindig azon rövid periódusokban, amikor a gazdanépek — különböző történelmi okoknál fogva — valóban hajlandóságot mutattak a zsidók befogadására. Így volt Németországban és Magyarországon a 19-ik század második felétől az első világháborúig, ahol másfajta történelmi okok megkönnyítették a zsidók beolvadását. A zsidók egyes népekbe, vagy a világforradalomba való beolvadása között csak mennyiségi, nem pedig minőségi különbség van; a világforradalom méretei nagyobbak, a zsidó szétszórtság szempontjából pedig az asszimilációnak ez a módja plauzibilisebb és megnyugtatóbb.

A szocializmusnak szüksége is volt a zsidó intellektuellekre, aki minden áldozatra készen ott állott a szocializmus bölcsőjénél. A legteljessebben irta a rópcédulákat, szerkesztette az illegális lapokat, szervezte a sejtkeket. Magától értetődő módon tiltakozott a szocializmus az ellen, hogy legjobb harcosait kis nemzetiségi mozgalomba szivják fel. Hiszen rengeteg érveléssel lehetett küzdeni annak a feltételezése ellen, hogy a zsidóság nép. Ebből a tömegekből hiányzott a népi élet minden attribútuma. Sztálin 1913-ban szintén megfogalmazta a nép definícióját: szerinte a nép létének alapfeltétele a közös haza, közös kultúra és nyelv. Lehetett-e ez a definíció a zsidókra ráhuzni?

A kommunista párt csak jóval később jött rá, hogy ezzel a különös réteggel mégis baj van. Nem a cionista-szocialista avangárd igazságát ismerte el és nem is a chalumozgalomét, amely az októberi forradalom után hatalmas módon előretört a kelet-európai zsidó tömegekben. Még a Szmér Hácáirét sem, amely forradalmi cionista-szocialista programjával betört a zsidóutca és mint a kommunizmusra hajlamos zsidó ifjúság terítője, a kommunista-asszimiláció elleni sikeres védekező mozgalomként jelentkezett. Nem ezek a szervezetek, nem is a Balfour-deklaráció és a Palesztina-építés valósága készítette gondolkodásra a kommunista pártot, amikor a forradalom után, a nagy Oroszország zsidó lakta területein és nagyvárosaiban szembe találkozott a zsidókérdéssel, amelyre a nagy mester, Marx, a „Die Judenfrage” című könyvében nem akart,

vagy nem tudott megoldást ajánlani.

Az történet ugyanis, hogy ennek az osztály nélküli rétegnek a fiait lelkesen és fenntartás nélkül beözönlötték a pártba és az új rendszer által megadott munkalehetőségekbe. Hiszen a teljes beolvadást ígérték nekik és azt, hogy a kapitalizmussal együtt a zsidókérdés is megszűnik. Mégis, még 1929-ben is, statisztikák készülték a Szovjetunióban a zsidók elhelyezkedéséről a szovjet állami apparátusban. „Az 1929 október 1-én folytatott összeírás szerint a Szovjetunió tisztviselői karában 825.086 embert foglalkoztattak, akik közül 70 ezer 807 zsidó volt, tehát az állami alkalmazottak 8,6 százaléka. A különböző népköztársaságok között a zsidó tisztviselők a következőképpen oszlottak meg: Ukrajnában minden 100 állami tisztviselőből 18,7 százalék volt zsidó, Fehéroroszországban 61,8, a többi népköztársaságokban pedig 5,4 százalék. Szovjetországban a zsidók aránya az összlakosságban 2 százalék volt, Ukrajnában 5,4 százalék, Fehéroroszországban 8,2 százalék, a nagy orosz köztársaságban pedig 0,6 százalék.” (Otto Heller: Der Untergang des Judentums.)

Szovjetországban nem volt hivatalos antiszemitizmus, amikor ezt a statisztikát készítették. Az antiszemitizmus mindmáig súlyosan büntetendő cselekmény a kommunista államokban. Statisztika azonban mégis készült arról, hány százalékot tesznek ki a zsidó tisztviselők a szovjetállamban. Miért készült ez a statisztika? Mert feltűnt volt, hogy míg a cár országában egyetlen zsidó állami tisztviselő sem volt, a cári birodalom összeomlása után négyezerannyi volt a számuk az állami apparátusban, mint a mennyi tényleges számarányuknál fogva „megilletlen” őket...

Ugyancsak Otto Heller könyve idézi Kallnin, a Szovjetköztársaságok Uniója volt elnökeinek 1926-ban egy zsidók előtt tartott beszédét:

„A szocialista népköztársaságokban az antiszemitizmus főként régi előítéletekből táplálkozik. Alapjait, gyökereit a városokban, a kispolgári intelligencia körében kell keresni. Parasztjaink és munkásaink között az antiszemitizmusnak nincsenek gyökerei. Antiszemitizmus csak kívülről jöhet, nem az ő földjeiken temett.”

„Mik a gyökerei ennek az antiszemitizmusnak? Milyen oknál fogva antiszemiták ma az orosz intelligencia, mint volt a cárizmus idején? Ez a jelenség természetes. Az első forradalom idején a zsidó városi intelligencia és félintelligencia bevette magát a forradalom áradatába. Mint elnyomott nép, amely sosem volt közel a kormányzathoz, magától értetődő módon sietett közönséget vállalni a szocializmus és közigazgatásának építésében. Sok zsidó foglalt el népbiztosi és egyéb hivatalokat. Ez volt az első alkalom, amikor a zsidók nemcsak kereskedők, muzsikusok, orvosok, ügyvédek, mérnökök, újságírók és hasonlók voltak, hanem magukra vállalták irányító szerepeket az állami és katonai apparátusban. — Amidőn az orosz intelligencia jelentős része visszavetett, megrémült a forradalomtól, a zsidó intelligencia, pontosan akkor vetette bele magát a forradalom sodrába és a lakosságban kimutatatható arányszámán felül foglalt el állami, forradalmi funkciókat...”

(Folytatjuk)

Megjelent:

**KACZÉR
ILLÉS**

mesteri alkotása

**Ne félj,
szolgám Jákob**

a 19-ik századbeli magyar-zsidó család életének regénye.

Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadónál. Ára: 4.200

ALEXANDER

Könyvkiadó és Lapterjesztő Rt.

Tel-Aviv, rech. Smarjahu Levin 14.

(*)

Sztálin

— a világ leghatalmasabb uralkodója

Írta: Emil Ludwig

Az alábbi kitünő jellemrajzot Emil Ludwig, a közben elhunyt világhírű író, 1945. végén írta

A marxizmus egyik legkirívóbb ellentmondása — hogy miközben azt hirdeti, hogy a történelmet nem az egyének, hanem a tömegek formálják, a hősi kultusz sehol sem ért el olyan hatalmas arányokat, mint éppen a marxista Oroszországban. Egyetlen tekintélyi alapon uralkodó államfő sem jutott el az abszolút bálványozásnak olyan fokához, mint Sztálin.

Amikor felhívtam Sztálin figyelmét erre a meglepő következtetésre, a következőket válaszolta nekem: „Marxnál nem talál egy szót sem arról. Ez nem egyéb, mint néhány német professzor találmánya. A mi országunkban az individuális tényezőket, az egyénben látják a népakarat megtestesítőjét, aki hatalmas szerepet tölt be.”

Ezeket a szavakat 1931-ben mondta, az egyetlen beszélgetés során, amit velem folytatott.

Sztálinból teljesen hiányzik az a nagyzási hőbort, ami Hitlerrel és Mussolinivel jellemzi. Sőt mi több, személye kolportálására és dicsőítésére sokkal kevesebb gondot fordít, mint korunk leg több demokratikus vezére.

Két nagy törekvés

Sztálin két nagy törekvés hatotta át: naggyá tenni Oroszországot és bosszút állni a kapitalista ellenségen. Ez a két törekvés volt az a motorikus erő, amely minden lépését irányította és véleményem szerint sohasem került közöttük összeütközésre a sor.

Kezdetben fanatikus forradalmár volt, nemzetközi eszmékkel telítve. Csak a saját társadalmi osztálya érdekelte, míg az ország sorsával egyáltalán nem törődött. Sztálin azonban fokozatosan — és anélkül, hogy feláldozta volna régi elvét — nagy orosz patriotává változott. Ha az istenek azt mondták volna neki: „Válassz a kettő közül: váljék az egész világ kommunistaivá, vagy Oroszország legyen a világ ura, melyiket akard?” — kétségtelen, hogy a második lehetőséget választotta volna, de ezzel egyidejűleg azt is mondta volna: „Ha Oroszország fog uralkodni az egész világon, a világ amúgy is kommunistaivá lesz. „Aki értékítéletet akar mondani Sztálinról, — különösen 1945-ben, vagyis hatalomának csúcspontján — köteles alaposan szemügyre venni kezdő lépéseit. Minden forradalmár, aki egyed uralkodóvá lett, konzervatív vá változott. Trockij, aki majdnem születésétől fogva volt forradalmár, azért vesztette el a játszmát, mert nem akart a konzervatívizmus útjára lépni.

„Sztálin — a hallgatag cár”

Bosszúvágyát két érdekes vonása jellemezte: fürkésző tekintete és hallgatagsága. Sztálin kevesebbet beszélt, mint korunk bármelyik vezére. Roosevelt hetenként beszélt az újságírókkal — vagyis az egész világ fülébe. Sztálin kétszer évente szólalt fel. Karakterének sötét oldala abban nyilvánult meg, hogy bosszút akart állni mindazokon, akik azelőtt harcoltak ellene.

Lassú út a hatalom felé

Nem szabad elfelejteni, hogy Sztálin minden más uralkodónál hosszabb ideig harcolt, míg az uralom maradvékalanul a kezébe került. A rendelkezésére álló

eszközök is nagyon szegényesek voltak. Azok után, hogy éveken keresztül szüntelen harcot folytatott az uralkodó osztállyal, azok után, hogy ötször száműzték és több ízben letartóztatták, azok után, hogy egész ifjúságát földalatti mozgalmakban töltötte el és csak a földalatti mozgalmak szócsöveiben fejezhette ki magát, még mindig további 15 évig kellett várnia, míg országának uralkodójává lett. Mert csak 1929-ben — illetve Trockij száműzése után — lett Sztálin a párt és az ország elsőszámú embere. Azután még halálra kellett ítélnie és kivégeztetnie sokakat, egykori barátai közül, s csak azután adatott meg neki, hogy kedve szerint és zavartalanul uralkodhassék. Ténylegesen ez a küzdelem csak Trockij meggyilkolásával, 1940-ben, ért véget.

Sztálin — és Nagy Péter

Sztálin páratlan hadiszereplése, amelyhez hasonló egyetlen nemzet vezérének sem jutott osztályrészül, ésorosabbá tette a kapcsolatot közte és a nép között.

Beszélgetésünk során azt kérdeztem tőle, hogy Nagy Péter örökösének tekintie magát. Hangos hahotába tört ki és gúnyolódott a hasonlaton. De öt évvel később Sztálin parancsot adott, hogy Nagy Pétert nemzeti filmben dicsőítsék és ma már Oroszországban minden iskolás gyermeket arra tanítanak, hogy Sztálint Nagy Péterhez hasonlítsa. A kettő között csak az a különbség, hogy míg Nagy Péter arra törekedett, hogy tanuljon Európától, Sztálin tanítani akarja Európától.

Az ember, aki megvált a kűrtől

Amerika, amely szellemileg sokkal közelebb áll a modern Oroszországhoz, mint ahogy sokan gondolják, Sztálin számára nem volt egyéb, mint beszerzési forrás gépek számára. Donald Nelson azt írja, hogy 1944-ben, amikor megkérdezte Sztálint, mit kell eladjan Amerikára a háború után Oroszországnak, Sztálin a következőket válaszolta: — „Ötvenezer mozdonyt”.

Emlékszem Sztálin ceruzájára és be kell vallanom, hogy elloptam egy ceruzát íróasztaláról. Sztálinnak az volt a szokása, hogy miközben vendégeivel beszélt, ceruzájával írka-firkákat vett papírra. Azért tette ezt, hogy ne kelljen a vendégre néznie... Egymásután rakta te a papírlapokat ezekkel az írka-firkákkal. Emlékszem, csak egyetlenegyszer rajzolt egy zord arcfelet: ez akkor történt, amikor Trockijt szóba hoztam...

A hosszantűző ember

Sztálin megtanult várni. Azt mondhattam, hogy ez legfőbb tulajdonsága: a türelem. Azokután, hogy olyan sokáig várt, le akarta aratni azt, amit elvetett. És joga volt hozzá, mert ő volt az építőmester, aki minden győzelmét megtervezte és kivitelezte. „Nem vagyok egyéb, mint Lenin tanítványa” — mondotta nekem két ízben is, de tisztában voltam vele, hogy csupán a propaganda kedvéért mondta ezt. Azután mondotta nekem egyike a legnagyobb orosz írónak: „Ha meg fog halni, sokkal pompásabb sírt fognak neki állítani, mint Leninnek”. Valóban

jár neki ez a megtiszteltetés, úgy a mostani nemzedéktől, mint a következőtől. Mert nemcsak, hogy újá építette az óriási orosz birodalmat és tíz év alatt sikerült úgy kihasználnia Oroszország természeti kin-

cseit, ahogyan Amerika csak száz év alatt használta ki magát, (igaz, abban az időben a technikai lehetőségek sokkal korlátozottabbak voltak) — de megis védte Oroszországot a leg súlyosabb veszély óráiban.

Mese a németről — és a vasúti jegyről...

Sztálin ismerte a németeket és ki tudta használni gyengéiket. Lehetséges, hogy a „három nagy” konferenciája idején, amikor ellátogatott Berlinbe, észbe jutott Sztálinnak az a kaland, amely ugyanebben a városban, 1906-ban esett meg vele. Ő maga mesélte ezt el nekem — „a német jegyvelem” bizonyításaképpen.

„Néhány barátommal a Charlottenburgi állomásra mentünk, hogy vonattal egy vidéki városba utazzunk. Pillanatok választottak el a vonatindulástól, rettenetesen siettünk. A jegyvizsgáló azonban nem volt a helyén. Hábózás nélkül átléptem a korlátot és kimentem a peronra. A német elvtárs azonban visszaakart tartani. Ha a tisztviselő ott hagyta a helyét, ez még nem jelent azt, hogy az utasok anélkül, hogy jegyét kilyukasztották volna, — jó ga volna a peronra lépni. A mi német forradalmáraink pedig megbüvölten álltak a helyükön és csak akkor mozdultak meg, amikor a hangos kacsagásom kilendítette őket pozíciójukból.”

Később Sztálin remekül ki tudta használni ezt a különleges német tulajdonságot — a határtalan engedelmességet. Bizonyos, hogy az orosz nevelés nagy hatással lehet a poroszokra, akiket egyetlen vagy hat át, engedelmessékedni az államnak és az egyenruhának.

Sztálin jutalma

Sztálin Poroszországot, Szászországot és Mecklenburg egy részét akarta. Németország fele került a kezébe — ez a jutalom, amit Sztálin győzelmei fejében kapott. Ezzel egyidejűleg Sztálin bosszút állott régi elvbarátain, akik húsz évvel előbb elbuktak ott, ahol ő győzött.

A forradalmár Sztálin is győzött

Es még egy győzelmet aratott, olyant, amelyenről senkisé sem álmodott: féltucat európai állam lépett be a kommunista világba forra-

Két oót: Oroszország feivirágosztatása és a bosszúvágy. — Halála siettetési a harmadik világháboru kirobbanását.

dalom nélkül. Öregségére, amikor a Sztálin lelkében rejő forradalmár nacionalistává változott, betakarította azt a termést, amelyet anynyi fáradsággal vetett el. Ő, aki bankrablással kezdte karrierjét, oda jutott, hogy maga lett a legnagyobb bankár.

Sztálin nem törekedett azokra az élvezetekre, amelyekkel más vezérek igyekeznek széppé és kellemessé tenni életüket. Ezek szeretik a szép nőket, a pénzt, vagy legalább is a bélégyűjtést. (Ahogy azt Roosevelt tette.) Sztálin egyetlen passziója a bosszú volt, a lassú és hallgatag bosszú. Elvezte bosszúját a kapitalista világ fölött, amikor találkozott azokkal az emberekkel, akik annyira megvetették őt. Amikor résztvett azoknak a lakomákon, amelyeken idegen államférfiak „egészségére” emeltek poharaikat, a hajnali órákban, amikor nyugóra tért, minden bizonnyal nevetett rajtuk. Legokosabb ellenfelei is szerették benne a csodálatos vendéglátót. Roosevelt mesélte nekem legutolsó találkozásuk alkalmával: „Sztálin teljesen rendben van”. Egy ilyen magános, hallgatag és türelmes jellem sohasem felejt el az a szégyent, amit okoztak neki. Akárcsak az elefánt, végteleen időnkig haragot tud tartani. És minthogy senki sem tett jót Sztálinnak, könnyen gondolhatott azokra, akik bántották. Svájc nagy árat fizetett, mert évtizedekkel előbb ellenezte Oroszország belépését a Népszövetségbe, jöllehet ezt a hibát nem a svájci nép követte el, hanem egy politikus. És habár Churchillhez való viszonya szívélyes volt, Sztálin sohasem felejtette el, hogy Churchill volt az, aki 25 évvel előbb segédkezett nyújtott a kommunizmus megbuktatására irányuló kísérlethez.

Sztálin halála siettetési a harmadik világháború kirobbanását. Egy megalomlott ember, aki túl van a hetvenen, páratlan sikereket ért el és a nemzet egységuralmódója volt — nem akarta egy új háborúval veszélyeztetni nagy vívmányait. Sztálin pedig maga a megalomlottság volt. Tizenöt éves emberfeletti küzdelem után Sztálin nem akart mindent kockára vetni az olyan részleteken, való makacszkodás miatt, mint például Lengyelország, vagy Triest.

Sztálin és a sors

A beszélgetés során, amikor megkérdeztem Sztálint, hisz-e a sorsban: „Nem, nem hiszek a sorsban. Az örögöknek voltak ilyen hajlamaik, akik hitték, hogy istenek és istennők döntenek el sorsukat. Nem vagyok misztikus. Ha azt gondolja talán, hogy valami misztikus ok folytán nem pusztultam el a forradalmi időkben — azt fogom Önnek felelni, ha elpusztultam volna, akkor most más ülne azon a széken, amelyen én ülök.” Igaz, hogy Sztálin az utóbbi években mindent elkövetett, hogy megakadályozzon minden más embert abban, hogy az ő székére üljön. És élete végén a világ legerősebb és leghatalmasabb uralkodója volt — az egyetlen, akinek hatalmát nem lehetett meggingatni.

Sztálin és a sors

A beszélgetés során, amikor megkérdeztem Sztálint, hisz-e a sorsban: „Nem, nem hiszek a sorsban. Az örögöknek voltak ilyen hajlamaik, akik hitték, hogy istenek és istennők döntenek el sorsukat. Nem vagyok misztikus. Ha azt gondolja talán, hogy valami misztikus ok folytán nem pusztultam el a forradalmi időkben — azt fogom Önnek felelni, ha elpusztultam volna, akkor most más ülne azon a széken, amelyen én ülök.” Igaz, hogy Sztálin az utóbbi években mindent elkövetett, hogy megakadályozzon minden más embert abban, hogy az ő székére üljön. És élete végén a világ legerősebb és leghatalmasabb uralkodója volt — az egyetlen, akinek hatalmát nem lehetett meggingatni.

Sztálin és a sors

A beszélgetés során, amikor megkérdeztem Sztálint, hisz-e a sorsban: „Nem, nem hiszek a sorsban. Az örögöknek voltak ilyen hajlamaik, akik hitték, hogy istenek és istennők döntenek el sorsukat. Nem vagyok misztikus. Ha azt gondolja talán, hogy valami misztikus ok folytán nem pusztultam el a forradalmi időkben — azt fogom Önnek felelni, ha elpusztultam volna, akkor most más ülne azon a széken, amelyen én ülök.” Igaz, hogy Sztálin az utóbbi években mindent elkövetett, hogy megakadályozzon minden más embert abban, hogy az ő székére üljön. És élete végén a világ legerősebb és leghatalmasabb uralkodója volt — az egyetlen, akinek hatalmát nem lehetett meggingatni.

Sztálin és a sors

A beszélgetés során, amikor megkérdeztem Sztálint, hisz-e a sorsban: „Nem, nem hiszek a sorsban. Az örögöknek voltak ilyen hajlamaik, akik hitték, hogy istenek és istennők döntenek el sorsukat. Nem vagyok misztikus. Ha azt gondolja talán, hogy valami misztikus ok folytán nem pusztultam el a forradalmi időkben — azt fogom Önnek felelni, ha elpusztultam volna, akkor most más ülne azon a széken, amelyen én ülök.” Igaz, hogy Sztálin az utóbbi években mindent elkövetett, hogy megakadályozzon minden más embert abban, hogy az ő székére üljön. És élete végén a világ legerősebb és leghatalmasabb uralkodója volt — az egyetlen, akinek hatalmát nem lehetett meggingatni.

Az irodalom és művészet világából

Kiállítások a telavivi múzeumban

A kínai-japán kiállítás még egy hónapig lesz nyitva és olyan nagy látogatottságnak örvend, amely csak a Chagall-kiállítással hasonlítható össze. Eddig több, mint huszonezer ember fordult meg a három teremben, ahol többszáz kínai, japán, koreai és számi műtárgy látható, a 14-ik századtól a huszadik századig. — Ezek között számos exportra termelt kommerc árú is van, de néhány, a Ming-korszakból (14-ik századtól a 17-ik századig) való finom kivitehű elefántcsont szobrocska művészi faragványai máig is felülmúlhatatlan. Ezek között van Kuan Yin, a könyörület istennőjének mellszobra (baloldali teremben), az istennő, nyugodt, elmélyülő, finom vonásai mély művészi inspirációra vallanak. Igen szépek a vázák, a 18. és 19-ik századból, szőnyegek és egyesek a már modern korból való inkruszált bútorközül.

Koszonogi akvarelljei

A múzeum újonnan felépített harmadik emeletén két kiállítás látható: Joseph Koszonogi festményei és Arje Reznik szobrai.

Koszonogi orosz-zeidi szülők gyermeke, de Magyarországon született és nevelkedett és onnan még ifjúkorában alijázott. Egyike Izrael legismertebb akvarell-festőinek, akinek képeiből derül az életigenlés sugárzik. Most kiállított harmincöt képe az utolsó évek terméke. Koszonogi főleg tájképeket fest, színei az élénk zöld és ittrótt a kék és a szürke, amelyeket vékonyan, leheltszerűen helyez a papírra. Főleg ennek a módszernek köszönhető, hogy egyes képein (Éjn Kárem-sorozat) a táj teljesen meszeszerű benyomást kelt.

Arje Reznik szobrai

Arje Reznik régi Izraeli szobrász, de ez az első önálló kiállítása. Számos kollektív kiállításon vett részt eddig és a Rotschild körúton lévő emlékmű az ő alkotása. 1950-ben megnyerte a „Dizengoff-díjat „Gazella” nevű szobrával. Mostani kiállítása főleg kisméretű fa- és kőszobrokat és fali táblákat tartalmaz, amelyek csaknem kivétel nélkül állatok és madarakat ábrázolnak. Flamingók a víznél, az anya-flamingó kicsijével, őzek menekülése, alvó őzek, stb. Minden kis szobra sok szeretetet és gyöngédséget árul el az állatok iránt. — Reznik szobrász formái tradicionálisan egyszerűek, sok hűséggel igyekeznek az állatok minden mozdulatát ellesni.

Modigliani-kép a múzeumban

Amadeo Modigliani korunk egyik leghíresebb festője és a modern francia festészeti irányzat egyik nagy képviselője, fiatalon halt meg 1920-ban, számos festményt és néhány szobrot hagyva maga után. Modigliani olasz származású zsidó volt, de állandóan Párizsban élt, francia festőnek tekintette magát és annak tekintette őt a világ is. A kép, amely most a telavivi múzeum birtokába került, egy studium, amelyet Modigliani a newyorki Bucccholy Galériában lévő „Cariatide” nevű szobrához rajzolt, 1914 körül. A képet egy izraeli műgyűjtő vásárolta meg Párizsban és ő adta el azt a múzeum női bizottságának, amely viszont a múzeumnak ajándékozta. Állítólag ez az első eredeti Modigliani-kép Izraelben.

Maimonides művei új kiadásban

Ben-Cvi, Izrael államelnökével az élen, bizottság alakult, amely ki szándékszik adni Maimonides műveit a filozófus halálának 700-ik évfordulója alkalmából. A bizottság tagjai között szerepelnek Ben Gurion miniszterelnök, Ben Cion Dinur, közoktatásügyi miniszter, S. Szász, stb.

Török művészi kiállítás Párizsban

A párizsi „Pavillon de Marsan”-ban, megnyitott török művészeti kiállítás, a leg nagyobb szenczió jegyében folyik. Műtörték és műtörténészek számára cemege ez a kiállítás, mert ez az első eset, hogy török művészet elhagyja Törökország határát és a nyugati nyilvánosság elé lép. A török kormány amely már megérti az idők szívére, engedélyezte és elősegítette a kiállítás megrendezését. Törökország egész történelme felvonul a tárgyak prezentálása nyomán, a 12-ik századtól napjainkig. Középkori furcsa formájú török fegyverek egész sora látható a kiállításon, amelybe a tulajdonos neve, imák és kívánások vannak bevéve; tányérok, vázák, tálak ezüstből és más fémekből, amelyek harci jelenségeket, vagy szelidebb történeteket örökítenek meg; színes miniatűrök, művészi szőnyegek, porcelán faldíszek, stb. A török császárok selyemruhái és kaptánjai biztos izlésre vallanak. II-ik Mahomed (14-ik század) ruhája például piros selyem, arannyal hímézve. Bayazid (15-ik század) és Suleiman szultánok ruhái (16-ik század) virágokkal vannak díszítve. Igen érdekesek a 18-ik századi török miniatűrök, amelyek már a „Tulipán századnak” szellemét tükrözik vissza. Francia befolyás alatt ugyanis kifejlődtek Törökországban a 18-ik század folyamán a költészet, a zene, a ragyogó felvonulások és ünnepek, amelyek új művészi irányt diktáltak.

Hajduböszörményiek!

A Mártírok Erdéjében külön parcella létesítése céljából kérem adataikat velem közölni és fánként 1 pontot mellékelni. KLEIN ELIEZER, Affula, Sikun Amidar 26/L.

A vevőközönség tudomására hozzuk, hogy elfogadjunk beiratkozásokat I. osztályú „LUXOR”-bútorokra.

3-ajtós politurozott szekrény, tükörrel 145.— font
4-ajtós politurozott szekrény, tükörrel 165.— font
3-ajtós politurozott büffé, bárral . . . 125.— font
Asztal, négy kárpitozott székek . . . 138.— font
„Paradise” rekamié . . . . . 192.— font
Elegáns rekamié . . . . . 250.— font

Részletfizetésre kaphatók a legutolsó divat szerint, panelből és furnírból készült bútorok. Raktáraink egész nap megtekinthetők.

SCHNEIDER RÁDIO negevi egyedárúsítása
»MATOV« BUTOR R.T.
Képvisele: FISCHER LAJOS.
BEÉR SEVA, MERKAZ MISZCHARI 12.

Mindenütt kapható

a Brüsszelben megjelenő briliánsan szerkesztett

VILÁG
szencziós, legújabb száma
Vásárolja meg. K747

Emlékezés Prof. Heiler Bernátra OTVEN ÉVE IRTA HERZL

— Előadás az izraeli rádióban —

Az iszonyu pusztulás küszöbén, amely a magyar zsidóság legnagyobb részét elodoztatul követelte, 1943-ban vesztette el a magyar zsidóság egyik legjobb fiát, Heller Bernát professzort, a kiváló Szentírás-, ággádá és néprajzkutatót. Széleskörű tudományos munkássága a világ minden részén ismeretes, mégis az izraeli tömegek kevésbé ismerik igazi értékét. Hadd idézzük meg emlékeit, halálának tizedik évfordulóját.

Magyarország az ellentétek országa, a szó teljes értelmében. Innen származott Herzl és Nordau és ugyanitt érte el tetőfokát az asszimiláció. Elbeoladni vágyó zsidóság között létesült a zsidó tudományok olyan központja, amelynek a 19. század végén és a 20. század elején egyetlen más országban sem találjuk páriát: a budapesti Rabbiképző Intézet. Neve híressé vált Kelemen és Nyugaton. Zsidók és nemzsidók egyaránt elismerik. Falai között tanítottak a zsidó és a keleti tudomány legnagyobbjai, élükön a két világnagysággal, Bacher Vilmossal és Goldziher Ignáccal. E két lángelme alakította ki a fiatal Heller Bernát tudományos egyéniségét és nyomtatva rá békét szellemi fejlődésére.

Bacher Vilmos, a modern nyugateurópai tudomány eszközeivel felvértezett fogott a talmudi-ággádái anyag feldolgozásához és majdnem teljesen elvégezte azt. Számos művet a tudományos munkák közül elcsónok fordítottak le héberre és a nagy nyelvújító Eliezer Ben-Jehuda is hozzá fordult kérdéseivel. Töle kér és nyer jóváhagyást és erkölcsi támogatást nagy művéhez, a héber nyelv teljes szótárához.

Goldziher Ignác neve annyira elismert, hogy Faruk apyja, I. Faud király személyesen hívja meg az első világháború előtt, előadások tartására a kairói egyetemre. A háború után pedig Szokolov igyekszik rá hatni: tőlőn néhány hónapot Erec Jiszraélben, hogy megkönyvitse a cionista vezetőknek a zsidók és az arabok közötti barátságos légkört kialakítására való törekvéseiket.

Mindketten, Bacher is, Goldziher is, nagyra tartották kiváló tanítványukat és tudományos munkásságra ösztönözték. Heller Bernát meg is találta a tudományok ama területét, amelyet — különösen zsidó vonatkozásban — nem műveltek még: a néprajz. Hatalmas tudás birtokosa volt, olyan, amint csak kevés tudós vallhat magának. A héber és arab irodalom kívül, nyitott könyv volt előtte a klasszikus és európai kultúra egyaránt.

Életének első korszakában nem döntötte el teljesen, hová forduljon szellemének teljességével. Kétségen kívül az asszimiláció hatóereje voltak azok, amelyek inkább az arab irodalom javára bíleltették tudományos érdekfűzésének mérlegét és közelbe hozzák Goldziher vonalához, bár már ebben a korszakában is fontos kutatásokat gazdagította a zsidó tudományt. Ebből az időből való az arab Antar regényéről írott remek monográfiája. (1918.)

Bacher halála után, 1913-ban, a budapesti Rabbiképző vezetői meghívták a Szentírás tanszékének betöltésére Bacher örökébe. Akkor, mestere iránti végtelen tiszteletből, nem tartotta magát alkalmasnak erre a magasrendű hivatásra. Csak, amikor Goldziher megvált tanszékétől, fogadta el az intézet megújuló hívását, a Tnách és az arab-zsidó filozófia — mint Goldziher előadásainak továbbvivője — katedrájára. 1922-től haláláig egész erejét és odaadását a zsidóság tanításának művelésére szentelte.

A nagy pusztulás után életbenmaradt tanítványai

te. Ez állott kutatásainak gyújtópontján, az iszlám tudománya pedig háttérbe szorult. Világos, hogy erre a fordulatra, a magyar zsidóságnak, a zsidó nemzeti törekvések irányában való elmozdulása vitte. Legalább is az ifjúság körében volt érezhető az új idők szelleme és Heller professzor egész lelkével vonzódtott az ifjúsághoz, utolsó órájáig.

Második, jóval termékenyebb korszakában, Heller önálló alkotó és elsődleges hatóereje. A Tnách és ággádá területéről való kutatásai során jelennek meg a héber angol, francia és német nyelvű folyóiratokban, különösen a Monatschrift-ben s a németországi Encyclopedia Judaica-ban, valamint a nem zsidó tudományos gyűjteményekben. Természetesen itt is a néprajzi kutatás maradt érdeklődésének előterében. A héber mese története, amely Bolte-Polivka gyűjteményében jelent meg tollából, vagy átfogó bírálata, Louis Ginzberg hétköznapi zsidó legendáról szóló művéről, avagy a Midrás-irodalomról szóló nagyszabású tanulmánya, az Encyclopedia Judaica-ban, méltóknak volnának önálló mű alakjában való megjelenésre és más kutató ily gazdag és nagyszabású művekkel, mint az övéi, bizonyára meg is tette volna.

Heller professzor különös tehetséggel megáldott nevelő is volt. Amiként kimagasló mesterei voltak, úgy oly kitűnő tanítványokat nevelt magának, kikkel csak a legnagyobb tudósok és nevelők dicsekedhettek. De minden tanítványa, még azok is, akik kevésbé érdeklődtek a tudomány iránt, részeseült szelleméből, mert érezték, hogy a tudás hatalmas tárházából gazdagodhatnak ismereteik és egy sajátos egyéniség hatására élvezték. Mennyivel inkább hatott nagyratörő tanítványaira. Tizenkét esztendő rabbi-képzői tanári működése alatt, módjában volt, az említett nagyok és az új nemzedék között, a szellemi közvetítő munkáját elvégezni. Tanítói iránti rajongása és a zsidóság szellemének nevelői iránti szeretete alapozták meg tudományos és nevelői munkáját. Sohasem felejttem el örömeit és büszkeségét, — sem annak finom kifejezését, — hogyan emelte ki az eseményt, hogy két tanítványa is érdemezték a Kahana szerkesztette Perus maddal munkatársi tisztjét. Amikor a héber Bibliamagyarzat történetének kollégiumához fogott, előadását és szavakkal vezette be: „Alkalmunk van belétekinteni a héber Szentírás-magyarzat keletkezésébe napjainkig, egészen napjainkig.” Bizonyára nagy hatással volt e rövid mondat, nemcsak dr. Hirschler Pálra z. l. és reám, akire vonatkozott, hanem minden jelenlévőre és elültette szívükbe a lelkesedést, bátorítván őket a zsidó tudomány-nyal való foglalkozásra.

Boldogult dr. Hirschler Pál (1907—1944), volt a legnagyobb és legkedveltebb tanítványai közül. Magyarországon legasszimilánsabb vidékéről származott és néhány esztendő alatt annyira előre haladt a héber nyelv gyakorlati tudásában és a Tnách kutatásában, hogy magyarzata Eszter és Náchum könyvéhez ma is a legikerültebb darabok közül való, Kahana említett gyűjteményében és azonos szintű prof. Chájesnek a Zsoltárokhoz írt magyarzatával, bár írójuk akkor még növendék volt. Dr. Hirschler vállalta magára Jeheschkel könyvének magyarzását is, de be nem fejezhette, mert egy esztendővel mesterének halála után, a náciizmus áldozata lett. — Bizonyos vagyok benne, hogy ez a fiatal kutató, ha megmenekül üldözési elől, katedrát kapott volna a héber egyetemen.

A nagy pusztulás után életbenmaradt tanítványai

„szigorúan bizalmas“ levelét a magyar zsidóság borzalmas végzetéről

Maradék Duna-Tisza-közi magyar zsidóság megpróbáltatásának riadalmában tudja-e vajjon, hogy fantasztikus vádakkal elsötétített esztendőjében: 1953 március 10-én, pontosan ötven éves Herzl Tivadar profécija a magyarországi zsidóság végzetéről? Ötven évvel ezelőtt, 1903 március 10-én, küldte „szigorúan bizalmas“ íntelmét Budapestre a Neue Freie Presse feuilleton-szerkesztője, — aki nemcsak világító-fáklya, proféta és vezér volt, de napszámosa, diplomata és a külföldön életerejét tékozló robotosa is a zsidó állam megalapozásának.

Ötven éves Herzl hétköznapi alatt őrzött jóslata, amelynek ma minden szava pórolyosapás.

„Magyar zsidóknak is ki kell üríteniük mérgepoharukat...“ — ezt írta Herzl a volt negyvennyolcas miskolci képviselőnek, elvűségében rendhatalan zsidó publicistának, dr. Mezei Ernőnek. A döbbenetes tartalmú levelet csak rövid ideje ismerjük. A címzett hűséggel őrizte a „szigorúan bizalmas“ jelzéssel érkezett üzenetét és halála előtt néhány nappal, 1930-ban, adta át dr. Patai Józsefnek. Ébredő-terroret követő, numerus-klauzúzos időben nem volt tanácsos nyilvánosság elől vinni ezt a történelmi dokumentumot. Innét van, hogy Patai Herzl-munkáiban, s általában a különböző Herzl-életrajzokban, nem szerepel a Herzl-irodalomnak ez a nagyértékű emléke. Reánk, Herzl életműnkájának kortársaira, tartozik elsősorban, hogy hitelességében adjuk át jövendő idők számára ezt a félelvészázados történelmi aktát.

1902-ben felolvasást tartott az Izraelita Magyar Irodalmi Társulatban: dr. Mezei Ernő, a 48-as Egyetértés vezércikkírója. Megszoktuk, hogy ez a nagyvárosi közéleti publicista elvi szemléletre építette minden szavát; még se tudtuk: bátoraságát, invencióját, vagy messzépíllantó bölcsességét csodáljuk-e, amikor prelegálását hallottuk. Az előadó a Sip-utcaban, a Pesti Izraelita Hitközség dísztermében, — ilyet se hallottak még „nemcionista“ szájból ezek a falak! — ezt mondta:

„Minden zsidónak kötelessége, hogy támogassa a mozgalmat, amely otthon és hazát kíván teremteni azoknak, akiknek nincsen hazájuk. Boldogan látjuk a zsidó kultúrának az Ősök Földjén való megújulását; ennek a reneszánsznak kell a zsidó lelkeket felrészítenie szerte a világon. Ami pedig a nemzeti érzés és népi tudat kérdését illeti, magától értetődő, hogy: Izrael föld-

közül még kettőt említnék, akik a néprajz területén, mesterük munkájának folytatói. Prof. Scheiber Sándor a néprajzi kutatások egész sorával tűnt ki, amelyek nemzetközi folyóiratokban jelentek meg, egyik cikkében pedig a közeljövőben lát napvilágot a jeruzsálemi Jehaladai a héber nyelv gyakorlati tudásában és a Tnách kutatásában, hogy magyarzata Eszter és Náchum könyvéhez ma is a legikerültebb darabok közül való, Kahana említett gyűjteményében és azonos szintű prof. Chájesnek a Zsoltárokhoz írt magyarzatával, bár írójuk akkor még növendék volt. Dr. Hirschler vállalta magára Jeheschkel könyvének magyarzását is, de be nem fejezhette, mert egy esztendővel mesterének halála után, a náciizmus áldozata lett. — Bizonyos vagyok benne, hogy ez a fiatal kutató, ha megmenekül üldözési elől, katedrát kapott volna a héber egyetemen.

A nagy pusztulás után életbenmaradt tanítványai

Dr. Hajdu Menáchem-Miklós

Írta:
jén a nemzeti érzület a maga természetességében kizárólag zsidó lehet. Ez azonban nem veheti el tőlem a lehetőségét annak, hogy amikor hűséggel viselkedem hazám iránt, egyben adózzam a cion sákellet és hozzájáruljak a zsidó nemzeti vlapokhoz.”

A Pester Lloydban (Falk Miksa szerkesztette még a lapot) hosszú tudósítás jelent meg az előadásról. A Neue Freie Presse hasábjain és a zsidóság kapcsolt részein, Chefredakteur Benedikt Moritz izraelita öngyűlöletének és teljes Cion-vak-ságának nyakasságával ex dei gratia uralkodott. És az a Gesamtmonarchie-göggel, ahogyan fajbuldog-ját séfáltatta semmering-i vadászlatok előtt a hóban, — kitiltotta világlapjából a „cionizmus“ szó említését. Ebben a redakcióban olvasza Herzl a Mezei-előadás Lloyd-beli beszámolóját. Kétségkívül erős hatást tett Herzlre a pesti hang.

„A magyar zsidóknak is ki kell üríteniük mérgepoharukat. Es mennél később érí őket utól sorsuk, annál keserűbb lesz ez. Es mennél magasabbra emelkednek, annál súlyosabb és annál kegyetlenebb lesz a végzetük! Nincs menekvés a zsidógyűlölet fertőzete elől. Es akkor leborulhatnak a zsidók hazafiaskodásuk bálványa előtt! Közben pedig gúnyoírók acsarkodnak reánk, de mi házat-házát építünk a bennünket ócsárló csúfolkodóknak is.”

Hetvenkilenc éves volt Kossuth Lajos öreg katonája, Mezei Ernő, s könnyezve adta át félte örözt Herzl-írólevelét dr. Patai Józsefnek, 1930-ban.

— Huszonhét évig őriztem ezeket a leveleket — mondta búcsúzavaiban. — Senkinek se mutattam őket, hogy ne ártsak velük testvéreimnek. Látja, Herzl maga írta rá a „Streng vertraulich“ tilalmát. Ő sem akarta, hogy megállapításai időnek előtte nyilvánosságra kerüljenek. Most, hogy végső utamra indulok, úgy érzem, kötelességem, hogy az Ön őrizetében tegyem le Herzl búcsúzavatait az utókor számára, — hogy intésül és figyelmeztetésül szolgáljanak ezek a lángbetűk a magyar zsidóságnak. Hiszen a borzalmas jóslat kezd már megvalósulni! Irgalmatlan Istene adja, hogy a profécia ne valósuljon meg a maga teljességében...“

Fukarszavu, nagyothallásban magába vonult, érdeklő ember volt Kossuth Lajos öreg katonája, Lipótváros követeként, a hatvanhetes Mezei Ernőnek testvére. Utolsó éveiben a Pesti Hirlapnak volt vezércikkírója. Külső dísz sose keresett. Arra azonban büsz-

Leült az íróasztalhoz és levelet írt Mezeinek. Első levelében szívből üdvözölte és hangsúlyozta, hogy: mindig várta, hogy a magyar zsidók csatlakoznak a cionizmus-hoz. Halála előtt egy esztendővel: a lehetőségek összeegyeztetésének szókimon-dó realizálásával meg is jelölte Herzl, hogy milyennek látja a magyar zsidók cionizmusát.

„Az előttem ismeretes körülmények közepette megértem (írja első levelében Herzl), hogy Magyarországon piros-fehér-zöldnek kell lennie a cionizmusnak, olyan színűnek, mint a magyar nemzeti lobogó; és nem vagyok rövidlátó, hogy ezen fennakadnék. Magyarország számára csakúgy, mint a távoli Anglia számára, ám legyen a veszedelmeket megelőző orvosság a cionizmus.”

A kétségkívül érdekes gondolat, a piros-fehér-zöld cionizmus körül, megindult az eszmecsere a két publicista között és 1903 március 10-én szóról-szóra ezt írja, „Streng vertraulich“ jelzéssel Herzl Budapestre — dr. Mezei Ernőnek:

„A magyar zsidóknak is ki kell üríteniük mérgepoharukat. Es mennél később érí őket utól sorsuk, annál keserűbb lesz ez. Es mennél magasabbra emelkednek, annál súlyosabb és annál kegyetlenebb lesz a végzetük! Nincs menekvés a zsidógyűlölet fertőzete elől. Es akkor leborulhatnak a zsidók hazafiaskodásuk bálványa előtt! Közben pedig gúnyoírók acsarkodnak reánk, de mi házat-házát építünk a bennünket ócsárló csúfolkodóknak is.”

ke volt, hogy a Budapesti Ujságírók Egyesülete disztagájává választotta, meg arra, hogy az ujságírók szabadságukomáján (egyfogyasos ujságíró-ebéd volt ez a lakoma) ő tarthatta az ünnepi beszédet kétszer is. Halála után nyolc évre, március idusa előtt, Magyarországnak Darányi nevezetű miniszterelnöke Győrött már beszavaltta a rádióba a „társadalmi és gazdasági elmentek kiegyenlítéséről“ című törvényt, az első zsidótörvényt, amelyet újabb „alkotmányos“ rendelkezések és éndeláslói ukázok, újabb, meg újabb zsidóüldözések követték: szálláscsinálói nyilasok uralmának, gettonnak, hatszáz ezer magyarországi zsidó vértanúságának, zsidó közületek kipusztításának és végül a maradék zsidóság berkeiben szerencsétlen Stöckler Lajosok kvizlingskedéseinek. Beteljesedett komor és döbbenetes teljességében Herzl látomása és értelme. Bekövetkezett minden, — úgy ahogy gátlutunk odaadó szolgája, álomlátó vezére és profétája, egy fél évszázaddal ezelőtt, pusztában elhangzott profécijában üzen-te: „Magyar zsidóknak is ki kell üríteniük mérgepoharukat...”

közülük és ma az izraeli nevelés munkásai. A szabre fiúk és lányok, az új bevándorló gyermekek, akik a világról négy tájáról érkeztek hozzánk, bizonyára nem is sejtik, hogy egy csodálatos nevelő tanítványainak tanítványai, aki a messze Európában távoles országában munkálkodott. Ha pedig elhagyják az iskolá padjait, hálaival tartoznak ennek a tudós-nak, aki tanítójukat a héber nevelés útján irányította.

Az igaz férfúnak és igaz tudós-nak emléke kötelezi a zsidó néprajzzal foglalkozókat: tegyenek meg mindent a folklorisztikus anyag gyűjtésére és feldolgozására. Ma Isten kegyelméből „előforrások“ áramlanak a szét-szórtságból országunkba és olyan adatok százezreit hozzák magukkal, amelyekhez az irodalom által sohasem jutottunk volna el. Es van mód e forrásokból meríteni, mielőtt kiapadnának. Ennek a feladatnak felismerésével hódolunk mindig megújuló tanítása előtt.

Dr. Löwinger Sándor

VIDOR közvetítőiroda
TEL-AVIV, Allenby 94.
Telefon: 3345

LAKASOK
EXISZTENCIÁK
ÜZLETHELYISEGEEK
ÜZLETEK
TELKEK, stb. K281

Jó könyvet DAAT
kizárólag DAAT-tól
olvashat. — Választékunk 1000 jó könyvvel bővült.
Magyar könyvekért jó árat fizetünk.
TEL-AVIV, Rothschild 86.

BUTOR
kényelmes részletré
T. A., Ehrlanger u. 1. sz.,
Táchána Merkázitnál,
Atara-kavéházzal szemben
Rekamiek magyar modellek után. Nagy választék luxus-, népi- és lakol-bútorokban.
OLCSÓ ÁRAK

MOTOR ELEKTRO-MECHANIKAI ÜZEM
POLLAK JOSZEF
Jaffa, 16-os utca 4 szám
(5-ös utcából nyílik)
8 1/2, 10, 17 HP új svájci motorok eladó.
Minden erősségű motor, dinamó tekercselése

SHAVIT
KÁVEJAI
SHAVIT-TAL KEVERJE

VIII. szöreltávolítás
véglegesen garanciával
20 éves gyak.
H. HEILBRUN,
Hashoeva köz 12
T.-A., Allenby 9
mögött.

Illusztrált családi Biblia
kis példányszámban kapható még a szerkesztőnél:
Dr. Frenkel Bernát-nál,
(Kirjat Jam g. 188/3.)
Ez a kitűnő, modern magyarnyelvű Tenách-fordítás közel 80 iven jelent meg. Teljesen elfogyott már, csak kis példányszámban kapható még a szerkesztőnél. Ára 8.- IL.
K720

MINDEN RÉSZLETRE!
Függöny, bútor, textil, rádió, jégszekrény, varrógép, kerékpár, gyermekkosci és ágy, ékszer, férfi, női- és gyermekcipő, ruha, kedvező részletfizetésre.

TAAM CHAJIM Ltd.
Képviselő: Titinschneider,
T. A., Allenby 27., az utolsó helyiség (udvarban).

Nagy vagyonnal rendelkező bájos, fiatal lány megismerkedne házasság céljából szimpatikus, intelligens fiúval. — Pénz nem fontos
IGHUD HALEVAVOT
házasságkövetítő iroda,
vezető: ALIZA.
Tel-Aviv, Petách-Tikva út 38. sz., Táchána Merkázitnál, Bét Hadarral szemben D. e. 12-2, d. u. 6-9-ig. 745

Alkalmi áron,
előnyös fizetésre eladó 1 modern florentin ebédlő és 1 barokk stílusú modern uriszobabútor, valamint 4 drb olajfestmény, portait, művész példány
BURMA bútorüzlet
Jeruzsálem, reb. Mamedia 33/345 sz. (8)

APR
AD
VARROG (központ) vitás, kimondás, let. Haris gépek és a Bt Lechen nál.
Varrógépet eladó: Ing Jaffa, Bus 81024.
Film-vevő Ajánlatok megjelölésigére a ki...
Motorkereslő: 10éves, ma eladó. Me rut" szak Herzl 109 szemben.
Levele 28 éves 20-25 év gét, házas magas"
Allás és 31 éves, ság célja dern vall ségét ke fényképe amelyeke cíoval k jellegre, mi fiókl
Jómegjel jó állásb társaság merkedn nos, ház mos" kiadóba.
Gyermeke gozó öz dezt l ne hozá tenciává 55-ig. ... a kiadó
35 éves, nos no, kással dolgozó levelek ten do kiadóba
Kimond megism mosávn tulajdon jából. Kélet,
Fieylet lenni! közismé közveti beszél. Even C Jakobó
ALLA
Szakács latok Hotel,
Gyakor eió va Munkát Aviv, B
Rajzó felvez T. A., B
Férfi nagym movits ne Der
Kalapos is első sokéves delkes Szalon u. 1. (2
Perfe finom Munkát Engel, T
Fodrá keres Tira 96.
Házta Tel-Aviv kézpók igére, U pira 18.

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS-VETEL

VARROGEP MERKAZ (központ) vétel, eladás, javítás, kimondottan szaküzgepek és alkatrészek. T. A., Bét Lechem 8., Becáel sülk-nál. A2

Varrógépet, „Singer-t” vesz. eladó: Ing. Hirschensohn, Jaffa, Bustros 12. Telefon: 81024. A5

Film-vetítógépet vennék. Ajánlatok gyártmány és ár megjelölésével „16m/m” jellegre a kiadóba. A569

Motorkerékpár „ARDI” 6 lóerős, majdnem új, olcsón eladó. Megtekinthető: „Sherut” szaküzletben, Haifa, Herzl 109., Bét-Taászijával szemben. A579

Levelezés - házasság

28 éves fiatal ember, keresi 20-25 éves leány ismeretséget, házasság céljából. „Nem magas” jellegre a kiadóba.

Allás és lakással rendelkező 31 éves, szolid férfi, házasság céljából intelligens, modern vallásos leány ismeretséget keresi. Teljes című fényképes ajánlatokat — amelyeket szigorú diszkrecióval kezelnek — „Bracha” jellegre, Uj Kelet jeruzsálemi fiókiadóba kérés. A597

Jómegjelenésű 29 éves férfi, jó állással és sikunklakással társaság hiányában megismerkedne magához illő csinos, házias lánnyal. „Komoly” jellegre jeruzsálemi kiadóba. A598

Gyermektelen, 47 éves, dolgozó özvegyasszony, berendezett lakással, férjhezmenne hozzá illő intelligens, egzisztenciával bíró úriemberhez 55-ig. „Szorgalmas” jellegre a kiadóba. A567

35 éves, erdélyi, szolid, csinos nő, állandó állásban, lakással férjhezmenne korrekten dolgozóhoz. Csak kimerítő levelekre válaszolok. „Ketten dolgozunk” jellegre a kiadóba. A565

Kimondottan csinos özvegy megismerkedne 40-45 éves mosávyikkal, vagy mesekutalajdonossal házasság céljából. „3/10” jellegre, Uj Kelet, Haifa, Shapira 13. A581

Figyelem! Nem jó egyedül lenni! Forduljon a 30 évű közműterít Maier házasságközvetítőhöz. - Magyarul is beszél. Címe: Maier, Haifa, Even Gabirol u. 30. szám., Jakobovitznál. A577

ALLAS - FOGLALKOZAS

Szakácsot keresünk. Ajánlatok referenciákkal: Park Hotel, Natanja. A564

Gyakorlott nőruha-konfekcionárió varrónőt keresünk. - Munkát kiadjuk. Even, Tel-Aviv, Rech. Hasuk 30. I. em. A599

Rajzolni tudó tanulóanyag felvez Bergmann babagyár T. A., Petaoh-Tikva út 37/a. A592

Férfi és női szabóság nagy munkát felveznek. Slamovits Bernát, Jaffa, Szachne Dervis, 421-es utca 22 sz. A584

Halapostót keresek. Csak elsőrangú, teljesen önálló, sokéves gyakorlatl rendelkezők jelentkezzenek. Szalon Lenke, T. A., Hess u. 1. (2. bejárta.) A566

Perfekt varrónőt keresek finom bluzkonfekcionához. - Munkát ki nem adok. - Engel, Tel-Aviv, Rashi-u. 20. A578

Fodrásznőt szakismerettel keres Pál hölgyfodrászat, Tira 96. (Haifa mellett). A501

Házartásba bentlakással Tel-Avivban elhelyezkedne kőzpéprű nő. „11/III” jellegre, Uj Kelet, Haifa, Shapira 13. A560

KULONFELE

Menyasszonyi ruha és fátöl - párizsi modellek - kölcsönzése és készítése hozott anyagból. Leszállított árak. Salon „Adin”, T. A., Nachlat Benjamin 3. A302

HASKÓ MEENÖK CIANÖZ és féregirtást vállal olcsón, garanciával. Tel Aviv, Hamelech Koresch 16. A452

Függönyvarrást, montirozást, tisztítást, fessztést, felszerelést olcsón válllok. - Weismann, T. A., Dizen-goff u. 118. A23

Sabbat-óra automata előltő, felszerelve 6 fonttól. Ugyanóket keresünk az egész országban. Tel Aviv, Reiness 8 sz. 10-12-ig. A481

Keltetőgépek automata forgatóval, csibemelegítők minden nagyságban. Guttman-Robitsek, Tel Aviv, Erlanger u. 2. Albus jég-szekrényüzem. - Tachana Merkazitnál. Szakszerű javítás. A16

Pelyhet, tollat, legmagasabb árban veszek, tolltisztítást, paplan- és párnakészítést válllok. - Weingarten D., Tel Aviv, Rotschild 60. A451

Varrógépet, rádiót (európai), frigidáiret, irógépet, kristályt, képeket, ékszert, ezüstöt, európai bútort keres megvételre, bizományba, vagy kölcsönt folyósít: „Domus” Occasion, Jeruzsálem, Julian-u. 3. Tel. 2197. Lakol és más bútort nagy választékban. A608

Ausztráliába utazó egyént keresek, ottani ügyem elintézésére. Spiegel, Ramat-Gan, Bialik 11. A602

Wagenberg-bútorház. Vétel eladás, csere, alakítás, politurázás. Uj bútor is, részletfizetésre. Mindenféle „Lakol” bútor raktáron. Tel-Aviv, Ramban-u. 8. (10-1, 4-7-ig.) A574

Speciális nikkelezés, kromozás, ezüstözés, aranyozás. CHROMEX, Telaviv, Israel Nagara u. 11., Allenby mozi közelében. A7

LAKÁS - BÉRELET

Lakást, hájt-mesutatót, üzletet, raktárt gyorsan, szigorú diszkrecióval közvetít: „Express”, T. A., Merkáz Báálé Meláché 5., első emelet. Főfogadás: d. e. 10-1, d. u. 4-7-ig. Telefon: 66780.

Lakást, üzlethelyiséget akar? Forduljon: Ringel Sándor közismert közvetítő irodájához, Tel Aviv, Nachlat Benjámin 30. A6

Lakást bérelni, eladja gyorsan és kedvezően Münz Elenberg és Tsa útján. Tel Aviv, Javne u. 34. Telefon: 62514. A4

Lakást, hájt-mesutatót, üzletet gyorsan, biztos eredményei közvetít: - E. Herzfeld, Tel Aviv, Tschernichovsky (Becáel) u. 6. I. em. 11-1, 4-6-ig. A15

Lakást bérelni és venni, bérelni és eladni teljes bizalommal csak Alexander G. közvetítőiroda útján. Tel Aviv, Alija-u. 1/II. 3. szoba A537

Azonnal beköltöztethető egy-szoba-öszkomfortos örökklakás eladó. Szepesi, Rámát Jicohák, Ráv Kuk 140.

Gyermektelen házaspár keres bútorozott szobát 4-5 hónapra. Ajánlatok jeruzsálemi fiókiadóba. A503

Szép, háromszobás lakás Gav-Jam G.-ben előnyös áron eladó. Felvilágosítás: Fein, Gav-Jam 398., Sikun Taiber. A576

Üres szobát keres Tel-Avivban, vagy közvetlen környékén, fiatal ember. „Csendes” jellegre a kiadóba. A463

Dné-bráki Sikun Hé-ben 1 1/2 szobás lakás átadó. „Vallásos 2600” jellegre a kiadóba. A663

OKTATÁS

UJ KURZUS kezdődik a Vogel-tánciskolában, T. A., Allenby 116. sz. - Tel. 6040. Magánórák. - Oktatás magyarul is. A22

Női- és gyermekruhaszabászatot, modellirozást, legújabb divatu vonalvezetést tanuljon ZISOVICSNAL, Tel-Aviv, Lessing 14. Gordon mellett. 4-es autóbusz. K8724

Táncolni tanulni? Hans Guthnál, T. A., Ben Jehuda utca 64. A9

Prof. LEON tánciskolája, Tel-Aviv, Sheinkin utca 17. Csoportos és egyéni tanítás. Modern táncok. A95

Angolul tanítok gyors, gyakorlati módszerrel. „Lakásán” jellegre a kiadóba. A594

KERESESEK

Eckman Mosét (Béla) Budapestről keresi öccse. Köszöje címét! Árpád.

Stern Jenő volt uszoki munkaszolgálatos keresi Holzer Jechák, Haifa, Taoh-Hakarmel 1812. A578

Haifai apróhirdetések

Detektívregénytől a legmodernebb irodalomig megtalál mindent SAMUEL kölcsönkönyvtárban. - Könyveket veszek. Haifa, Herzl u. 7. udvarban. A19

Vegyes gázalkályt (a villanyáram drága!) Gordon-Gottesmann occasio-üzletében, Haifa, Nordau 5. A571

Most festesse lakását-bútorát, szépen, olcsón, részletre is, az ország bármely részében. Rosenfeld György, Haifa, Herzl u. 64. (Kochavi illatszertárban.) A509

Veszek magyar könyvet könyvtár. - Modern Magyar Kölcsonkönyvtár, Haifa, Herzl 61. Signon. A3

Tökéletes női konfekció- és bluzvarrónőt, valamint kizilányt és gomblyukkötőgéphez munkásnőt keres: Charming Style E. Wetzler, Haifa, Herzl-u. 56. A606

Szálloda (14 szoba) terem, nagy tereasz, esküvők és rendezvényeknek alkalmas, Haifa központjában, részben vagy egészen átadó. „Szálloda”, Haifa, POB 4094 A607

Szép szőnyeget készítek ócska ruhából. - Métere 2 font. Decker, Haifa, Szokolov 14. A604

Flatalembor lakást kaphat. Érdeklődni: „3/18” jellegre, Uj Kelet, Haifa, Shapira 13. A605

Érdekes! Vádi-Gámál, Táciánát-Hákarmel, Bat-Galim, Kirját Elijáhu körzetik kérjék levápon könyvjegyzékemet. Válogathatnak, lakásukon cserél László, Haifa, Allenby 79. A603

Mindenféle alkalmazottat keres és közvetít „Sérut” állásközvetítő, Haifa, Cháim u. 7., 9-10-ig. A572

Hölgyfodrászat (férfi-fodrászatnak is alkalmas) a felső Hadaron azonnalra átadó. „3/3” jellegre, - Uj Kelet, Haifa, Shapira 18. A537

Gyakorlott varrónő munkát vállal, Haifán és Kirjában, háznál is. Herskovitsné, Kirját Smuel, Sikun Chajtm 11. A588

Nyakkendőit régiből ujjaalakítottam. Férhőneműjavítás. Haifa, Kishon-u. 3/II.

BESZERZÉS

Négyhavi részletre készítnék mindennemű, divatos kiegészítő gyögyeipőt. A Ganz Tel-Aviv, Allenby 96. bejárat Bét Hasóva utcából.

A Szochnut is közbelépett a Finally-fiuk érdekében

Hollandiának is megvan a Finally-ügye

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mose Kol, a Szochnut Alijját Noár osztályának vezetője, kérészt intezett a Svájcban székelő nemzetközi gyermekvédelmi szervezethez, lépjen közbe a Franciaországban elrabolt két zsidó árva, a Finally-gyermekek érdekében. Mose Kol kérdésében kihangsúlyozza, hogy a gyermekeket törvényes gyámjainak, Izráelben élő rokonainak kell átadni.

Vatikán, (AFP). A Vatikán még mindig nem döntött, hogy beavatkozik-e az eltiúnt Finally-gyermekek ügyébe, amely lassan nemzetközi botrányra dagad és Franciaországban éles támadásokhoz vezetett a katolikus egyház ellen. A Vatikán mérvadó körei szerint esetleg „megkísérlék befolyásolni azokat a lelkiismeretű, akik ellenzik, hogy a gyermekeket átadják rokonainak, de ezt csak akkor tehetik meg, ha előzőleg biztosítékot kapnak.

A szakszervezeti központ nem tárgyal a bérrendszer módosításáról

A Hisztradrut ragaszkodni fog a béreknek a drágasági-index emelkedésének megfelelő folyósításához.

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szakszervezeti központ tegnapi ülésén Aharon Becker, a szakszervezetek elnöke kijelentette, hogy nem vett részt egyetlen olyan megbeszélésben sem, amelyen a drágasági indexhez kötött fizetési rendszer eltörléséről, vagy megváltoztatásáról tárgyaltak volna. Becker nagyfeszítéssel kijelentést P. Bendorinak (Mápm) adott válaszában tette meg, aki kérészt intezett hozzá a napilapokban az utóbbi időben megjelent hírekkel kapcsolatosan, amelyek szerint ilyen tárgyalások folynának.

Becker kijelentette még, a Hisztradrut minden erejét latba fogja venni, hogy március 15-én, az új drágasági-pótlék megállapodás megkötésének időpontjában, az index emelkedésének megfelelően folyósítsák az alkalmazotti fizetéseket.

Szakszervezeti körökben megnyugvással fogadták A. Becker kijelentését, de mértékadó szakszervezeti vezetők úgy tudják, hogy a gyár- és iparosok szövetsége komoly nyomást gyakorol az ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumra a drágasági indexhez kötött jelenlegi fizetési rendszer megváltoztatására.

Hir szerint a gyár- és iparosok szövetsége 15-én nem lesz hajlandó a régi elvek szerint megkötni az egyezményt a szakszervezettel. Ugyancsak ezen az ülésen közölte Becker, hogy a Poél Mizráchival egy évvel előt megkötött egyezség, amely szerint a szervezet a Hisztradrutban tömörült szak-szervezetekhez oszlatkozik, május elsején fog életbe lépni. A Poél Mizráchi képviselője, bár csak tanácskozási joggal, már most is részt vesz a szakszervezeti központ ülésein.

Sofför, jómegjelenésű, 36 éves, saját kocsi-val, keresi lakással rendelkező, elegáns, jóalakú nő ismeretséget házasság céljából. Jeruzsálemi fűszerüzlettel és lakással bíró, szolid, 39 éves úriember elvenne finom, némileg vallásos, leányt „INTIM” iroda T. A. Rech. Rasi 42. (1-3 és 6 1/2-9-ig.) K754

Sajátkészítményű perzsaszőnyegekkel díszítheti fel lakását, ha résztvesz a most induló PERZSASZÖNYEGSZÖVŐ-TANFOLYAMON.

Vállalunk szőnyegjavítást, tisztítást. Előfeszített zsákszőnyeg és kézimunkafonal kapható. LASZT, T. A., Sheinkin 14

TÁRS

Bevezetett részestergályosítzem rész és bronzöntő-társat keres. Jelentkezést nap-pal az üzemben: Weisz Alexander, Nachlat-Jicchak Bét-Grazotis (Jicchak gyár után), este 6-tól a lakáson: Ramat Jicchak, Rech. Jeruzsálijim 47. A568

Könyvek - könyvtárak

Jó könyvet szeret olvasni? HADASH! - Manheim szótárak? HADASH! - Eladó könyve van? HADASH! - A legjobb kölcsönkönyvtár HADASH! T. A., Hajarkon 50. Allenby-től hatodik ház

JÓ ES UJ KÖNYVEKET olvashat Jámbor Eliseva kölcsönkönyvtárból, T. A., Allenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron vásárolunk. A 1

Wittman Dénes kiállítás Haifán

A közönség néha csodálkozással tapasztalja, egy-egy kiállítás között milyen nagy a változás a festő stílusában, témakörében, művészi világnézetében.

Egy évvel ezelőtt Wittmann Dénes észak-olaszországi tájak és a Garda-tó vidékének élményét egy külön kiállításban vitte a haifai közönség elé: békés, üde színeket a tó sima tükörén, a kék ég alatt, álmódú hegyek zöld táján.

Ebből a hangulatból csak egy képet vitt új tárlatára a festő. A vízfestmények témája most Izráel, főként Haifa. A művés nem maradhat objektív. A vidék nem utálményként hat. Ez az ország az övé, a föld, a sebei, a „Vaádti Rushmia” mély és véres hasadéka, a Karmel nem idillikus, hanem fájdalmas, néha zord vonalú vonzzák. Az épületek, a fák beleolvadnak ebbe a hangulatba és vonagló ritmussal kísérik a színek sötétbehaló drámai zenéjét. Szubjektívitás, valami romantikus szeretet sugárzik sükátorok, elhagyott tengerpart iránt (Rosh-Pinah út, A hajótemető stb.) Azt is megfesti, amit lelki szemével lát a természeti formák mögött.

Es amilyen finom, zenei hangulatot tükröznek a haifai tájképek, olyan erőteljesek, élettől duzzadóak a jemenita portrék. A különö-népi zsidó típusok szinte a Bibliából lépnek ki. A kemény munka, a primitív, nehéz sors, ráncokba töri a homlokot, de ugyanakkor messiaszt álmódúak is sugárzik e homlokról. Így válnak ezek a fejek egy egész népcsoport kifejező szimbólumává és a festő eléri a művészi arcképfestés legmagasabb célját: egy nép lelke nyilvánul meg e képeken.

A kiállítás megnyitóján találóan mondotta beszédében dr. Hindes: „Wittmannak nemcsak elismeréssel tartozik Haifa, hanem hálaival is, festményein keresztül újból felfedezzük és megismerjük a megszokott táj szépségeit és így mindjobban megszeretjük ezt a helyet. Ez adja sokszor nehéz életünk vigaszt, munkánk-nak magasabb értelmét.”

B. Monostory Ada

PÉNZT Lombard Tiferet

tolósít ékszerreke és minden értékre T. A., Rotschild 31. Tiferet-ház. Vezető: RAJNA DAVID, ékszerész, a bpesti állami zálogházak v. becüsé (8-5-ig). Tel. 4976

Màcà smurá

K'SARA LEPESZACH

למחרת מן המחרת

Rison Lecion város és környéke rabbijának, felügyelete alatt készült.

Màcot Rison-Lecion Ltd.,

RISON-LECION, IPARI NEGYED, és ZELIVANSKY & FISCHFEDER, villamossági cikkek, Tel-Aviv, Allenby 134.

PESSACH BRUNROT, Tel-Aviv, Hajarden u. 14. Korlátozott mennyiség. K748

BUTORSZÖVET függönykeime

NAGY VÁLASZTÉKBAN SPITZER, TEL-AVIV, Merkáz Miszhári 15

Jeruzsálemi mozik műsora

EDISON: AZ ÍTELETET KIMONDTÁK STUDIO: (2 hét) V. HENRIK. - D. u. ICHABOD